

NATURVÆRDIER OMKRING ESRUM KLOSTER OG MØLLEGÅRD

IDÉKATALOG

UDARBEJDET AF
Natur360

NATURVÆRDIER OMKRING ESRUM KLOSTER OG MØLLEGÅRD - IDÉKATALOG

Forfattere: Laura Emilie Beck, Johanne S. Bak, Signe Wozniak Kristensen, Anders Neiendam
Michaelsen og Rikke Milbak

Udgivelsesår: 2023
ISBN-nr: 978-87-94316-22-4

Fotos, kort og grafik: Natur360. Fotos er fra arealet ved Esum Kloster og Møllegård,
medmindre andet er angivet. Kort indeholder data fra Styrelsen for Dataforsyning og
Effektivisering.

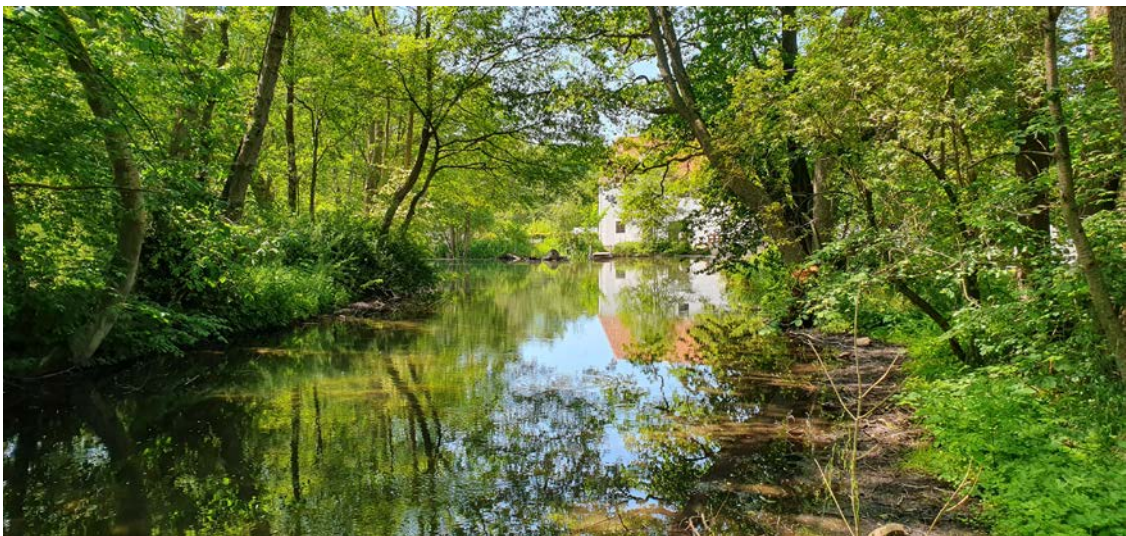
Rapporten er publiceret på www.nationalparkkongernesnordsjaelland.dk
Udarbejdet for Nationalpark Kongernes Nordsjælland
Gengivelse er tilladt med tydelig kildeangivelse.

Bedes citeret: Beck, L. E., Bak, J.S., Kristensen, S. W., Michaelsen, A. N. & Milbak, R. (2023).
Naturværdier omkring Esum Kloster og Møllegård - Idékatalog

Indholdsfortegnelse

Forord	4
Indledning	5
Juridiske bindinger	6
Områdets historik	9
Nuværende naturværdier	11
Ideer	27

Bilag

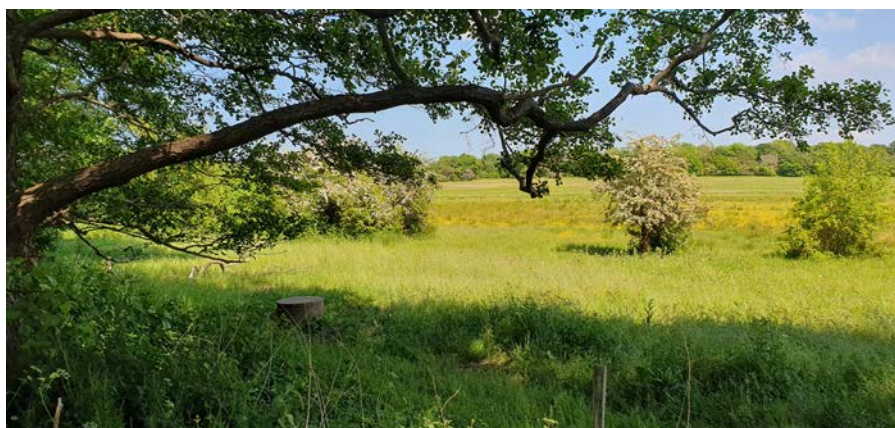

Forord

Nationalpark Kongernes Nordsjælland får sit kommende besøgscenter på Esrum Kloster og Møllegård. Besøgscentret skal være et vindue ud mod nationalparken, og bl.a. kunne danne ramme om at opleve nationalparkens rige natur. Det gælder den nære natur omkring besøgscentret og i resten af nationalparken.

Dette idé-katalog giver et overblik over de aktuelle naturværdier og rummer forslag til, hvordan vi kan udvikle naturen omkring besøgscentret med fokus på vandet, den lysåbne natur og skoven. Forslagene vil indgå i den videre udvikling af området, som vil ske i tæt samarbejde med Esrum Kloster og Møllegård, den socialøkonomiske virksomhed Kilden og Naturstyrelsen.

Lars Rudfeld
Nationalpark Kongernes Nordsjælland

Indledning

Arealerne omkring Esrum Kloster og Møllegård rummer store kultur-historiske, naturmæssige og formidlingsegne værdier. Området er ca. 34 ha og rummer allerede relativ store naturværdier, der især er knyttet til variationen af naturtyper, de gamle træer og vandet. Der er samtidig stort potentiale for at øge naturværdierne yderligere.

Nærværende idékatalog tager udgangspunkt i de nuværende naturværdier og kommer med en række idéer til hvordan de naturmæssige potentialer kan forløses.

Læsevejledning

Idékataloget består overordnet set af 3 dele:

Første del (s. 6-10) beskriver de juridiske bindinger og den landskabs-mæssige historik på arealet.

Anden del (s. 11-27) gennemgår de nuværende naturværdier på hele arealet.

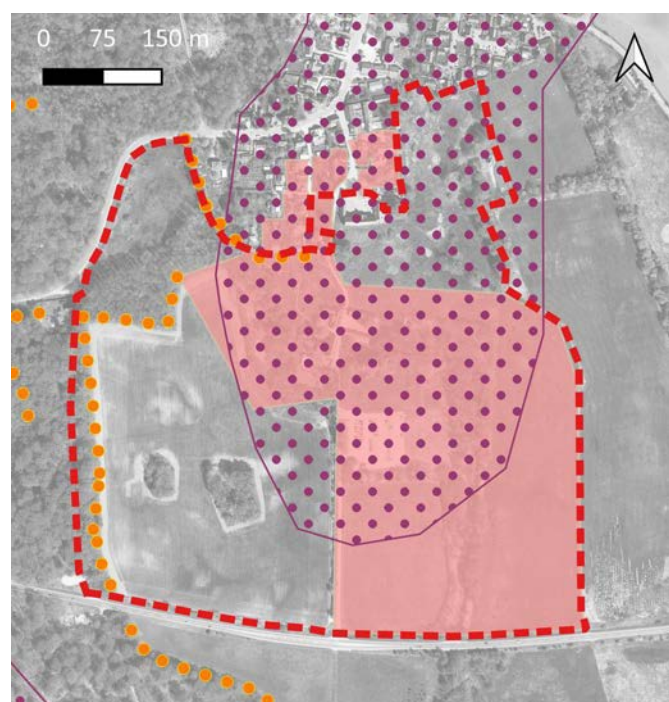
Tredje del (s. 28-38) beskriver en række idéer til hvordan det natur-mæssige indhold kan øges.

Områdets fysiske elementer har mange navne – kanalen fra Esrum Sø til Esrum Mølle hedder fx både Esrum Å, Møllekanalen, Esrum Møllekanal afhængig af hvilke kort man kigger på. For at undgå navnemæssig forvirring benyttes derfor stednavne som vist på nedenstående kort.

Juridiske bindinger

Esrum Kloster og Møllegårds omfattende kultur- og naturværdier er omfattet af en række juridiske bindinger.

- ● ● Beskyttede sten- og jorddiger
- ● ● Kulturarvsarealer
- Fredningen Esrum Søs Omgivelser

Fredede fortidsminder

- Brønd
- Helligkilde
- ⊕ Klosteranlæg
- ⊗ Rettersted
- ⌊ Møllekanal
- Fortidsmindebeskyttelseslinje

Kulturhistoriske bindinger

Beskyttede sten- og jorddiger

Langs med skovbrynet i vest, og langs den unge skov i nord, samt et par strækninger langs Esrum Å findes beskyttede sten- og jorddiger. Sten- og jorddiger er vigtige elementer i kulturlandskabet, der fortæller en lang historie om ejendomsskel og sognegrænser og om landskabets opdeling efter arealanvendelse. Diger bidrager desuden til et varieret landskab og fungerer som levesteder for dyr og planter. Ifølge museumslovens § 29 a, stk. 1, må tilstanden af sten- og jorddiger ikke ændres. Ændringer forstås som enhver form for jordarbejde, dvs. etablering af gennemkørsler, fjernelse af digestrækninger, af-skræning af diget samt fjernelse af rødder og stød fra bevoksning.

Fredningen Esrum Søs Omgivelser

Esrum Kloster og områderne omkring er en del af "Esrum Søs Omgivelser" fredningen. Fredningen har blandt andet til formål at bevare og forbedre det åbne landskab, sikre og øge den biologiske mangfoldighed, bidrage til at sikre gunstig bevaringsstatus efter Natura2000-forskrifterne og sikre offentlighedens adgang.

Kulturarvsarealer

Området omkring Esrum Kloster og Møllegård er udpeget til kulturarvsareal af international betydning. Kulturarvsarealer er kulturhistoriske interesseområder med skjulte fortidsminder, fx spor af menneskelig aktivitet i forhistorie og middelalder som huse, landsbyer, gravpladser, veje og broer. Arealerne er ikke fredede, men kan rumme fredede fortidsminder eller andre hensyn, som skal medregnes ved evt. planlagte ændringer.

Fredede fortidsminder

Der findes flere fredede fortidsminder på området: Esrum Kloster (omfattende selve klosteret, en brønd og et rettersted), en hellig kilde "Daniels Kilde" samt Esrum Møllekanal. De fredede fortidsminder er omfattet af en 100 m beskyttelseslinje, der strækker sig over en hel del af området.

Fortidsmindebeskyttelseslinjen

Formålet med fortidsmindebeskyttelseslinjen er at sikre fortidsmindernes værdi som landskabselementer, herunder at sikre indsyn til og udsyn fra fortidsminderne. Indenfor beskyttelseslinjen må der ikke foretages ændringer i tilstanden, fx tilplantninger eller terrænændringer.

	§25-skov	Beskyttede naturtyper
	Fredskov	 Eng
	Skovbyggelinje	 Mose
	Beskyttede vandløb	 Sø

Beskyttede naturtyper

Naturbeskyttelseslovens §3 forbyder tilstandsændringer i de beskyttede naturtyper, og det kræver dispensation hvis det ønskes. På området findes beskyttede moser og enge i det nordvestlige og i det nordøstlige hjørne og langs med Esum Møllekanal. Derudover er Esum Møllekanal og flere mindre skovvandløb i nordvest beskyttede vandløb.

Skovbyggelinjen

Skal sikre det frie udsyn til skoven og skovbrynet, og bevare skovbrynet som levested for planter og dyr. Der må ikke placeres bebyggelse, campingvogne og lignende inden for en afstand af 300 m fra skove.

Fredskov

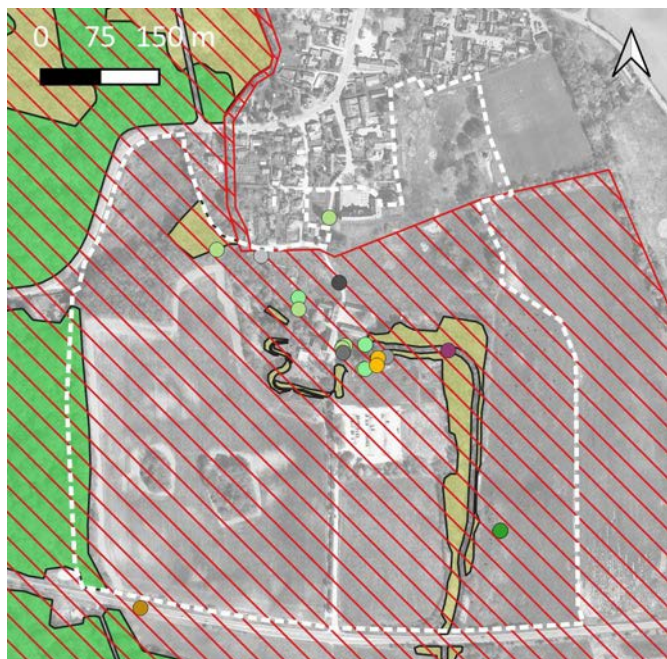
Skovbrynet mod vest og det nordvestlige hjørne af området er fredskov. Arealer underlagt fredskovspligt skal holdes bevokset med træer af en sådan art, beskaffenhed og antal, at de inden for et rimeligt tidsrum danner sluttet skov af højstammede træer. Skoven kan dog indeholde lysåbne naturarealer.

Naturmæssig særlig værdifuld skov - § 25-skov

Skoven mod engen i nord, er registreret som §25 skov, som "Blandskov og vådbundsskov" og beskrevet som "ældre tilgroningsskov". Arealer udpeget til § 25-skov medfører ingen bindinger, men kan bruges til at løfte en drift der understøtter og fremmer biodiversitet.

§ 25-skoven i det nordvestlige hjørne af området.

- Bilag II**
- Stor vandsalamander
 - Sumpvindelsnegl

- Bilag IV**
- Brunflagermus
 - Flagermus
 - Dværgflagermus
 - Pipistrellflagermus
 - Troldflagermus
 - Stor vandsalamander

- Bilag V**
- Butsnudet frø
 - Grøn frø
 - Ilder
 - Skovmår

- Habitatnatur**
- Bøg på muld
 - Elle- og Askeskove
 - Habitatområde Gribskov

Natura 2000

Danmark er ifølge habitatdirektivet forpligtet til at iværksætte de nødvendige foranstaltninger for at sikre eller genoprette en gunstig bevaringsstatus for de naturtyper og arter, som direktivet omfatter. Danmark har valgt at gøre dette bl.a. ved en systematisk og tilbagevendende planlægning i de enkelte Natura 2000-områder. Et Natura 2000-område kan indeholde ét eller flere fuglebeskyttelsesområder og/eller habitatområder, der hver især er udpeget for at beskytte en række naturtyper og/eller arter.

Esrum Kloster og Møllegård ligger i Natura2000-område 133 - Gribskov, Esrum Sø og Snævret Skov, og omfatter habitatområderne H117 og H190 og fuglebeskyttelsesområde F108.

På områdets udpegningsgrundlag står bl.a. arterne sumpvindelsnegl, bæklampret og stor vandsalamander der er fundet indenfor projektområdet.

Inden for projektområdet er der også kortlagt naturtyperne bøg på muld og elle- og askeskove der ligeledes er på udpegningsgrundlaget. Elle- og askeskove er desuden en prioriteret naturtype.

På udpegningsgrundlaget for F108 står bl.a. fiskeørn, havørn, rød glente, rørhøg, isfugl og rødrygget tornskade. Disse arter har levesteder indenfor eller i umiddelbar nærhed til projektområdet.

Bilag IV-arter

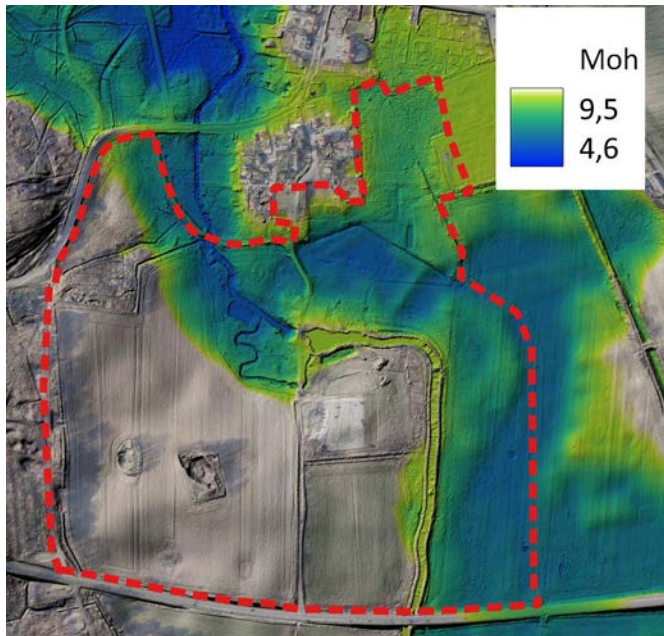
Arter på habitatdirektivets bilag IV er omfattet af en streng beskyttelse og må ikke indfanges eller slås ihjel og der er forbud mod forstyrrelse eller ødelægning af deres yngle- og rasteområde. For planter gælder, at de ikke må beskæres eller graves op. I området gælder det alle arter af flagermus samt stor vandsalamander.

Bøg på muld (tv) og elle- og askeskov (nedenunder)

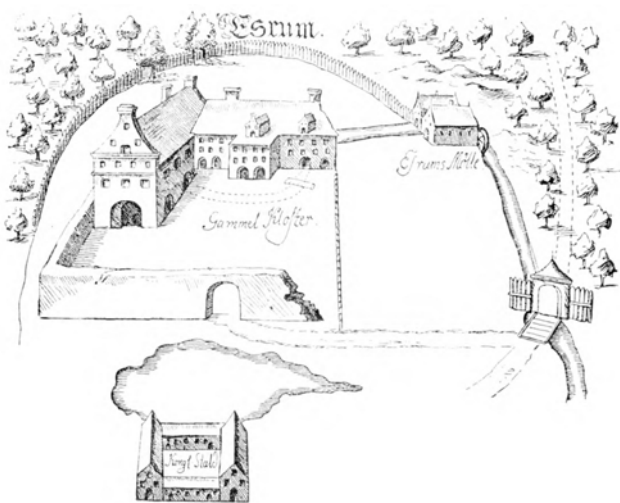
Områdets historik

Midten af 1100-tallet – Esrum Kloster grundlægges ved Esrum Å på en høj ved en krumning hvor åen smaller ind. Den første mølle bliver formentlig anlagt samtidig med klosteret, måske endda endnu tidligere.

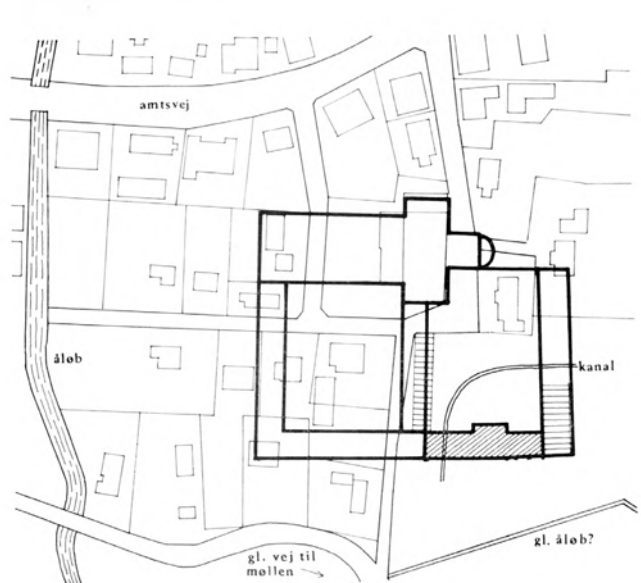
Esrum Ås oprindelige å-leje fornemmes på terrænmodellen.

1500-tallet – reformationen i 1536 medfører tab af magt og privilegier for klosteret, der sammen med møllen overgår til krongods. De sidste munke forsvinder fra klostret omkring 1560, og herefter begynder nedbrydningen af klosterets bygninger. En del af materialerne bliver efterfølgende genanvendt bl.a. til opbygningen af Kronborg.

Kort tegnet af Peder Hansen Resen omkring 1677 viser de tilbageværende dele af Esrum Kloster efter reformationen. Bemærk kanalen, der går fra klostret til møllen.

Frem til reformationen i 1536 vokser klosteret i magt, velstand og omfang, og ender med at eje jord i både ind- og udland. Esrum Å forlægges i en kanal gennem klosterets sydfløj.

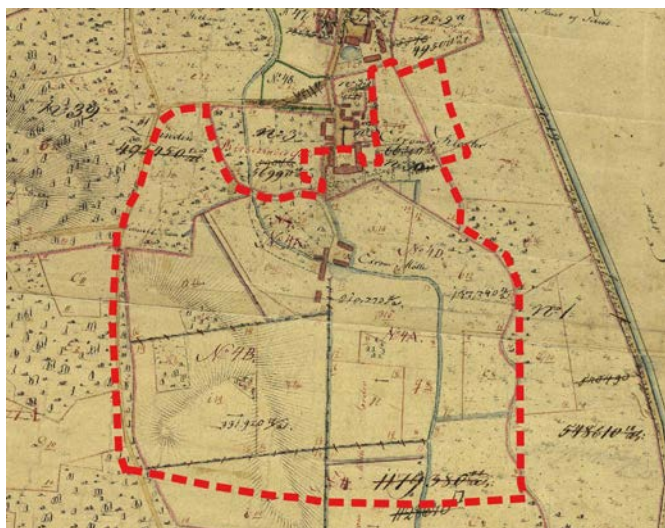
Rekonstruktionsplan af klosterets omfang da det var størst. Bemærk kanalen gennem klosterets sydfløj. Om Esrum Å samtidig har løbet i sit oprindelige å-leje er uvist. Tegnet af Elna Møller, 1968.

1600-tallet – for at effektivisere møllefunktionen på stedet, får Christian IV forlagt Esrum Å til den nyetablerede Esrum Møllekanal.

Amtskort fra 1765. Møllekanalen er etableret men ejendoms-skellet mod øst (brunrød farve) følger stadig Esrum Ås oprindelige å-leje.

Begyndelsen af 1800-tallet – Esrum Kanal graves og vandet fra Esrum Å nu er primært fordelt i hhv. Esrum Møllekanal og Esrum Kanal. Det oprindelige å-leje findes stadig og fungerer som ejendomsskel. Størstedelen af området fremstår stort set ubevokset med enkelte velafgrænsede træbevoksninger. En stor del af arealet er markeret som græs (små-spættet signatur), formentlig fordi det er for fugtigt at dyrke.

På Original1 opmålt i 1810 ses både Møllekanalen og Esrum Kanal. Midt i mellem de to ligger ejendomsskellet i det oprindelige å-leje.

Omkring 1950 – skovstykket i den nordvestlige del er delvist skovet, mens der er opstået træbevoksning omkring de nordligste råstofgrave og den nordlige del af Møllekanalen. De to sydligste råstofgrave er mere eller mindre sløjfet. Muligvis køkkenhavedrift på markerne mellem indkørselsvej og Møllekanal. Østlige skel er rettet ud og følger ikke længere det oprindelige å-leje. Skellet ses tydeligt på engene pga. forskellig drift.

Ortofoto fra 1954.

Slutningen af 1800-tallet – der er gravet dræningsgrøfter og påbegyndt dræning af en del af de fugtige arealer. Råstofudgravning er påbegyndt flere steder på den sydvestlige del af området, hvor der nu er dyrket mark. Størstedelen af området fremstår stadig ubevokset bortset fra en stribe skov i den nordvestlige del ved kildevældet Daniels Kilde. Adgangsvejen fra syd er etableret.

Høje målebordsblade opmålt i 1898.

1990'erne - Området har opnået nogenlunde den variation og karakter, som stadig ses i 2023: landevejen i syd er etableret og P-pladsen påbegyndt, der er etableret et slynget biløb sydvest om Esrum Mølle, de ældste skovstykker i nordvest er fældet og plantet til igen og bevoksningen langs Møllekanalen er omtrent af omfang som nu. De mest tørre og fugtige dele i marken mod vest fremstår synlige og ses tydeligt i afgrøden.

Ortofoto fra 1999

Nuværende naturværdier

Området omkring Esrum Kloster og Møllegård er gennemgået i felten henover sommer og efterår 2023 og er efterfølgende inddelt i 11 delområder baseret på deres nuværende karakter og anvendelse, se nedenstående kort.

I det følgende kapitel beskrives hvert delområde og de eksisterende naturværdier gennemgås. Beskrivelsen af naturværdier er baseret på eksisterende digitale registreringer samt observationer i felten.

12/10 2023 Hestefolden

Hestefold - ca 1,5 ha

Området består af en eng omfattet af Naturbeskyttelseslovens §3 samt et skovbryn, med et meget stort, væltet, dødt egetræ. Engen bærer præg af tilgroning med høje, grove græsarter og højstauder, formentlig opstået ved fravær eller svag græsning gennem en årrække, men den afgræsses aktuelt af islandske heste i sommerhalvåret.

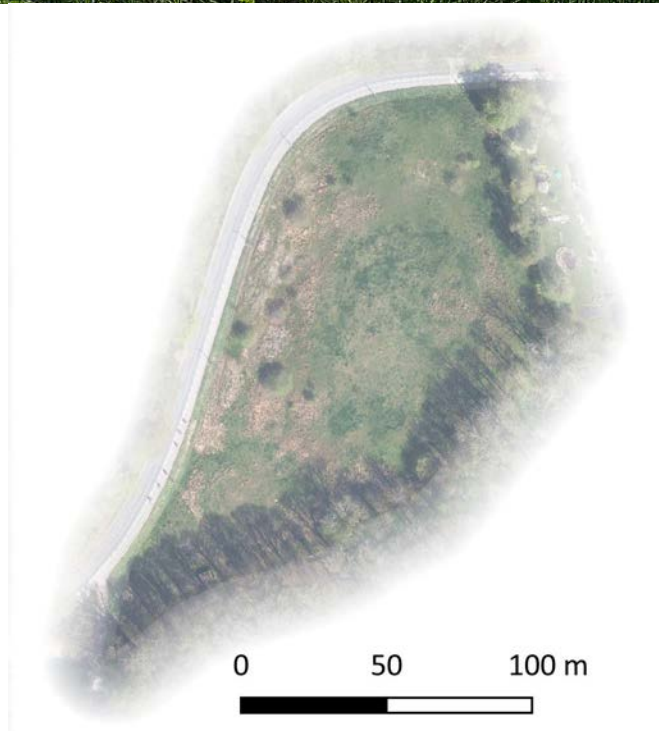
Selve engen er småkuperet og samlet set skrånende ned mod åen i øst. Der er tegn på vældpåvirkning i området med strømmende vand igennem lavningerne og fugtigbundsflora og -jordbund spredt over hele engen, også oppe på toppen af de små bakker. Der løber en gammel grøft i den østlige del som samler vandet og leder det mod syd ind i skovstykket.

Nuværende naturværdier

En hurtig gennemvandring i oktober afslørede mange engplanter. Der blev bl.a. set: kattehale, kær-tid-sel, gul fladbælg, alm. fredløs, alm. syre, lyse-siv, rørgræs, toradet star, bidende ranunkel, tykbladet ærenpris, og hamp-hjortetrøst. Det vidner om det fugtige engmiljø og at der må findes en tilhørende rig og karaktersitisk smådyrsfauna.

Arealet gav indtryk af at der er potentiale for flere interessante urter i urtelaget på engen med en hensigtsmæssig forvaltning.

Derudover har det døde ved, som findes langs skovbrynet i meget store dimensioner, væsentlig værdi for den vedtilknyttede fauna.

Langs skovbrynet ligger en væltet eg af enorme dimensioner

6/6 2023 Skovbrynet mod vest

Skovbryn og bevoksning - ca 2,0 ha

Skovbrynet løber langs med Krogdal Vang til Esrum Å og Museumshaven. Strækningen er karakteriseret ved en del gamle ege- og bøgetræer med hulheder og dødt ved, bl.a. en af Grib Skovs ældste ege.

Foruden bøg og stilkeg, findes der i skovbrynet bl.a. engriflet hvidtjorn, fuglekirsebær, almindelig hyld, avnbøg, samt stor- og småbladet lind, ask og ær i en yngre bevoksning i den nordlige del. Den nordlige yngre bevoksning er kortlagt som § 25 skov, "blandskov på vådbund", med beskrivelsen "ældre tilgroningsskov".

Nuværende naturværdier

Skovbrynet mod vest

Der er gamle og meget store træer, med hulheder, råd og dødt ved i store dimensioner i skovbrynet. De ældste lokale træer er i omegnen af 600 år gamle, og flere af dem står med store hulheder, nogle endda hulheder tværs igennem stammen.

Generelt for træer i den størrelse og den grad af nedbrud, som findes i skovbrynet, gælder, at de er værdifulde levesteder for rigtig mange arter knyttet til dødt og døende ved: svampe der nedbryder veddet, billelarver der bl.a. lever af svampenes hyfer, flagermus i hulrum og under løs bark og en lang række af vedlevende insekter som svirrefluer, bier og hvepse. Skovbrynet rummer da også allerede flere sjældne svampe som Oksetunge og Tueporresvamp ligesom der er fundet garver, hvis larver lever på rødderne af gamle døde træer.

Flere af træerne har flåd løbende fra hulheder og

0 50 100 m

Fra en gammel eg vælter nedbrudt ved ud for foden af træet i et omfang, så det danner sin egen jordbund. Her opstår nye levesteder og i det sure smuld vokser almindelig stinksvamp (*Phallus impudicus*).

andre skader. Flåd fra hulheder og andre skader kan ændre barkens pH-værdi lokalt og dermed påvirke vækstvilkårene og give grobund for andre organismer, end bark der ikke er påvirket af flåd, herunder mange arter af laver og mosser.

Udover de gamle ege og bøge rummer skovbrynet blomstrende buske og træer som almindelig hyld, fuglekirsebær og engriflet hvidtjørn. Blomstrende træer og buske er vigtige for nektar- og pollen søgende biller.

Det nordlige skovstykke

Bevoksningen er en blanding af bl.a. af ask, birk, lind, rødell og ær og står på relativ fugtig jordbund. Selv om de fleste af træerne ikke er meget gamle har bevoksningen karakter af naturskov med væltede stammer og ganske få spor efter skovdrift.

Ved Daniels Kilde, der ligger i bevoksningen, findes

Hindeblad

12/10 2023: Det nordlige skovstykke

en karakteristisk mosflora med bl.a. hindeblad (*Plagiochila asplenoides*) og grøn eremitmos (*Cratoneuron filicinum*).

Artsregistreringer

Der er registreret høj flagermusaktivitet både omkring et stort gammelt, lyseksponeret bøgetræ i den sydvestlige del af skovbrynet, og omkring et gammelt egetræ og en skovløberbolig i den nordlige del af skovbrynet. Begge steder blev der registreret flere arter af flagermus.

Af andre arter er der på denne lokalitet, bl.a. observeret skovskade, træløber, natugle, huldue og kort-tået træløber foruden en række skovkarakteristiske urter som hvid anemone og miliegræs.

I skovbrynet er der ved besigtigelserne bl.a. observeret skovskarnbasse (tv) og en æglæggende garver-hun (th).

6/6 2023 Skovbrynet langs Esrum Møllekanal

Skovbryn langs vand

- ca 3,6 ha

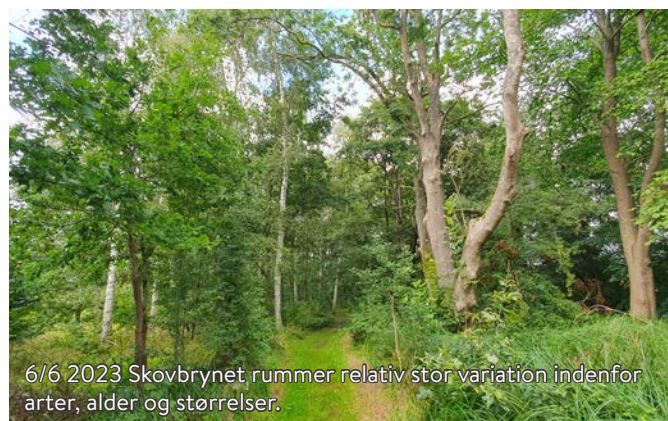
Skovbrynet løber fra det sydøstlige hjørne af området langs med Esrum Møllekanal gennem Møllegården og følger herefter Esrum Å mod nord, øst om hestefolden.

Skovbrynet består primært af rødell, ask, birk og pil langs med vandløbet. Strækningen er karakteriseret ved en del store træer af forskellige arter og alder.

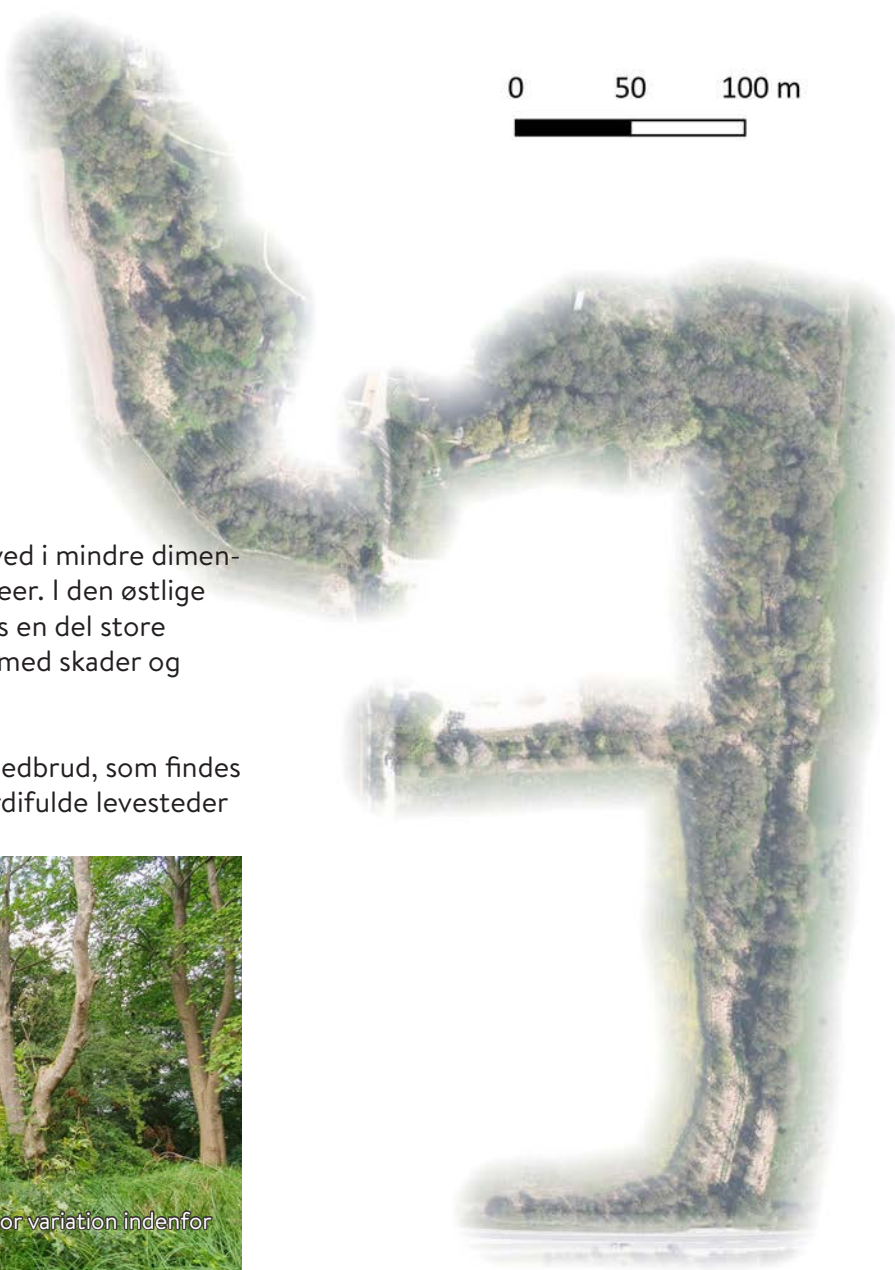
Nuværende naturværdier

Skovbrynet rummer en del dødt ved i mindre dimensioner i form af væltede yngre træer. I den østlige del langs med Møllekanalen findes en del store rødell, ask og pil, herunder en del med skader og hulheder.

Generelt for træer i den grad af nedbrud, som findes i skovbrynet, gælder, at de er værdifulde levesteder

6/6 2023 Skovbrynet rummer relativ stor variation indenfor arter, alder og størrelser.

for rigtig mange arter knyttet til dødt og døende ved: svampe der nedbryder veddet, billelarver der bl.a. lever af svampenes hyfer, flagermus i hulrum og under løs bark og en lang række af vedlevende insekter som svirrefluer, bier og hvepse.

Flere rødler er temmelig store for arten, og det er værd at bemærke, at der langs med kanalen findes rødler i flere forskellige aldre og stadier af nedbrydning - fra store og gamle til unge og friske træer. Den spredte aldersfordeling sikrer kontinuerlige levesteder i rødler i mange generationer fremover. I takt med at de ældste formolde, vil yngre individer overtage rollen som veterantræer, mens endnu yngre vil vokse op, og dermed sikres et naturligt kredsløb og regeneration for rødler på lokaliteten.

En kæmpe eg er væltet og ligger henover Esum Å.

Esum Å, Møllekanal og Møllesø

Selve Esum Å er levested for flere spændende organismer. En af de få livskraftige havørredstammer i Nordsjælland går op i åen og har gydeplads lige her ved Esum Kloster og Mølleghård. Den specielle og halvsjældne bæklampret med de syv gællehuller, som tilhører gruppen af rundmunde, lever i åen. Begge arter indikerer god vandkvalitet og gode fysiske forhold i vandløbet.

Over vandet flyver, danser og jager om sommeren en række arter af vandnymfer og ægte guldsmede. Blåbåndet pragtvandnymfe, stor kejserguldsmed, stor blåpil, stor farvevandnymfe, flagermus-vandnymfe, rød vandnymfe og hesteskovvandnymfe er set og registreret.

I forbindelse med natlyslokning under udarbejdelsen af idékataloget, blev vårfluearten *Anabolia nervosa* set ved vandløbet. Den lever som larve nede i vandet og som voksen over vandfladen i vandløbets nærmeste omgivelser. Den er kun kendt fra ganske få steder på Sjælland (i skrivende stund kun 3 andre

Bevoksningen rundt om Esum Å rummer mange hjemmehørende arter, her kvalkved (tv) og benved (th).

fund på arter.dk), og kun sparsomt fra resten af landet, bl.a. på Silkeborgene. I vandet findes også flodkrebs, en efterhånden truet art som mange steder er forsvundet eller i stærk tilbagegang. Isfugl og vandstær er tæt knyttet til åen og ses her året rundt. Også bjergvipstjert er kendt herfra.

Hvinand yngler i de opsatte redekasser langs åen. Med tilstrækkeligt store træer vil der måske engang opstå naturlige hulheder, hvor den også kan placere sin rede.

Artsregistreringer

Der er registreret relativ høj flagermusaktivitet langs med skovbrynet, og tilstedeværelsen af flere arter af flagermus. De fleste registreringer er gjort langs med den øst-vestgående vandløbsstrækning øst for møllen på strækningen mod engen i øst. Denne strækning rummer umiddelbart den største andel af gamle rødler og piletræer i skovbrynet.

Der er i skovbrynet bl.a. observeret kærsanger, træløber, korttået træløber og stor flagspætte.

Af andre arter er der bl.a. fundet snog, skalle, skrubtrudse, almindelig rovedderkop, marmor vandkalv, og flere ugler, målere og viklere, som chokoladebrun frugtbladvikler, mosebunkeugle og gulhvid stregmåler.

Violetrandet løber observeret i et stort gammelt stød på sydsiden af Møllesøen. Ved samme sø, på sydsiden i kærstaren tæt på skovbrynet, er der fundet sumpvindelsnegl ifb. Miljøstyrelsens overvågning af bilagsarter.

6/6 2023 Den vestlige af bevoksningerne midt i den dyrkede mark. Forrest ses en fugtig lavning

Dyrket mark med bevoksninger - ca 11 ha
 Arealet er en dyrket mark med reminiscenser af flere mindre råstofgrave. Terrænet er relativt kupe- ret med variation i jordbunden fra fugtige lavninger mod tørre partier.

Den dyrkede flade brydes af to mindre bevoksninger rundt om gamle råstof-/mergelgrave, bestående af en række forskellige hjemmehørende træer og buske. I den sydlige ende er to sløjfede råstofgrave, der fremstår som fugtige lavninger.

Nuværende naturværdier

Den dyrkede flade

Den opdyrkede flade rummer ikke mange naturværdier, men de fugtige lavninger rummer reminiscenser af flora knyttet til fugtig bund som eng-rævehale, skov-kogleaks, lyse-siv, håret star og mest interessant er tandet sødgræs, som findes i en af de sydlige lavninger. Tandet sødgræs regnes for sjælden og kendes primært fra vandhulsbredder, der holdes åbne af trampende, græssende dyr.

0 50 100 m

Tandet sødgræs er fundet i en af de fugtige lavninger på markarealet.

Den dyrkede flade er ikke fuldstændig blottet for liv

6/6 2023 De fugtige lavninger ses tydeligt i vegetationen

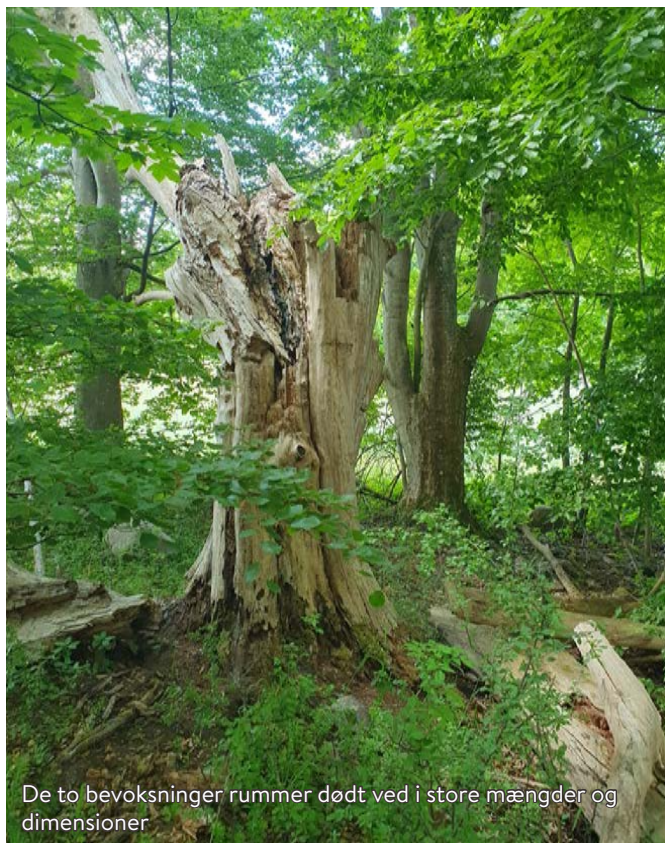
Småbevoksningerne

Småbevoksningerne omkring råstof-/mergelgravene bærer præg af at have været overladt til sig selv i en lang årrække, og begge rummer en del stående og liggende dødt ved samt døende træer på roden. Bevoksningerne består primært af hjemmehørende arter som mirabel, engriflet hvidtjørn, solbær, rød- el, birk, bøg, avnbøg, eg, ask og hyld.

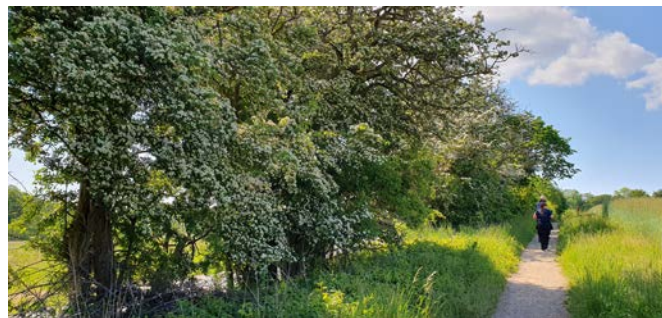
Urtelaget i småbevoksningerne rummer stedvist skovkarakteristiske arter som bingelurt, skov-star, miliegræs, stor fladstjerne, lund-rapgræs, knoldet brunrod, skov-mærke, almindelig mangeløv og vortod.

I den østlige bevoksning har råstofgravningen resulteret i en temmelig stejl skråning. Der findes en del opvækst af avnbøg, dødt ved i temmelig store diametre og der er en stor midaldrende stilkeg, som kan ses som en del af næste generation af veteran-træer. Derudover er der observeret randbæltet hovporesvamp. Bevoksningen rummer desuden store mængder marksten, som kan være interessante som levesteder for bl.a. skovfirben.

I den vestlige bevoksning findes ligeledes dødt ved i store diametre og flere store, skadede men ellers sunde træer bl.a. både bøg, stilkeg og fuglekirsebær. Den ene hjørne står desuden med vand selv i tørre perioder.

De to bevoksninger rummer dødt ved i store mængder og dimensioner

6/6 2023 Det levende hegn mellem mark og indkørsel rummer mange blomstrende hjemmehørende vedplanter

Randområderne

Det levende hegn langs den østlige kant ud mod indkørselsvejen rummer en del hjemmehørende træ- og buskarter som elm, eg, benved, kvalkved, hassel, pil, birk, ask, tjørn og roser. Disse arter understøtter den lokale biodiversitet som både levested og fødekilde for en lang række organismer, der lever af nektar, pollen, nødder og bær.

Langs hegnet og stien findes arter, der er relativt almindelige i agerlandet som draphavre, agertidsel og agersnerle.

På vejskrænten ud mod Frederiksværksvej ses overdrevslignende vegetation med merian, liden klokke og alm. kællingetand, alm. syre, alm. røllike, lancet vej-bred og tveskægget ærenpris.

Artsregistreringer

Der er registreret relativ høj flagermus aktivitet centreret omkring de to bevoksninger, det levende hegn mod øst samt skovbrynet mod vest. Der er registreret flere arter.

Af andre arter er der på denne lokalitet, bl.a. observeret stilits, sumpmejse, natugle, samt flere fugle, der på den danske rødliste er i kategorien Sårbar (VU): rød glente, broget fluesnapper, bjergvipstjert. Derudover er der observeret citronsommerfugl, brun nældeugle og skov-løvmåler.

Under barken på et liggende, dødt træ er fundet flere individer af kornet løber i både voksen- og larvestadie.

6/6 2023 Museumshaven

Museumshaven - ca 0,7 ha

Museumshaven består af en snoet grusbelagt sti, spredte, gamle og unge frugttræer, græs- og urteflader samt gårdareal med udeservering ved den lokale café.

Nuværende naturværdier

Arealet nærmest vejen mellem mølle og kloster er del af Esrum Ås tidligere å-leje. Det er lavtliggende og meget fugtigt, og står med frit vandspejl i våde perioder. Det fugtige areal rummer arter karakteristisk for eng, fx engkarse, alm. syre og lav ranunkel.

De tørre dele af haven passes som brugsplæne med kortslået græs iblandet urter, der er tolerante overfor hyppig slåning, fx tusindfryd og mælkebøtter.

Haven rummer en del æbletræer og hasselbuske af varierende alder. Mange af de gamle æbletræer har barkskader, døde grene og huller i stammen, hvilket har værdi for organismer knyttet til dødt og døende ved.

0 50 100 m

2/3 2023 Rundt om de gamle æbletræer i haven gror krokus i det tidlige forår. Sammen med de tidligt blomstrende hasselbuske fungerer de som en vigtig fødekilde for de insekter, der vågner i det allertidligste forår.

6/6 2023 Det fugtige areal mellem naturlegeplads og Kloster

Moseareal - ca 1,6 ha

Området er lysåbent og stedvist domineret af tagrør og andre højstauder, samt omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3, som eng og mose.

Rundt om står gamle døende træer, pilekrat og liggende dødt ved. Arealet er formentlig temmelig vådt om vinteren og i meget regnfulde perioder i sommerhalvåret.

Nuværende naturværdier

Området er ud fra floraen at bedømme relativ næringsbelastet med udbredte forekomster af højstauder som lodden dueurt, alm. mjødukt og rørgræs men også lav ranunkel.

Der er variation i vegetationshøjden og -tætheden, og en systematisk gennemgang vil med en vis sandsynlighed afsløre arter tilhørende mere lave, artsrige kærsmfund. I hvert fald må de formodes at forekomme i frøbanken, da arealet har en veludviklet tørvebund og en lang historie som græsset eng.

0 50 100 m

Det levende hegn ind mod naturlegepladsen rummer både stående og liggende dødt ved.

12/10 2023 Naturlegepladsen

Naturlegeplads - ca 0,3 ha

Arealet omfatter selve naturlegepladsen med allernærmeste omkringstående træbevoksning samt en hasselgang rundt om en sti, der fører hen mod Esrum Kanal.

Nuværende naturværdier

Naturlegepladsen i sig selv har begrænset naturværdi, omend sandet under svævebanen kan huse jordboende bier.

Træerne rundt om legepladsen er hvid-el og har ingen større naturværdi – der er ingen stammer med større skader eller dødt ved, men fugle kan bruge træerne til redeplads.

0 50 100 m

2/3 2023 Hasselgangen mod Esrum Kanal

Hasselgangen mod Esrum Kanal har karakter af at have været stævnet. I mellemrummene mellem de mange stammer ophobes visne blade og kviste, og de kommer dermed til at fungere som et prima insekthotel. Hassel blomstrer allerede i februar, hvilket er til gavn for de insekter, der vågner i det tidligste forår. I efterår og vinter bidrager hassel med føde til fugle, egern m.fl. i form af hasselnødder.

6/6 2023 Fårefold mellem kloster og møllebygninger

Fårefold - ca 3,0 ha

Området er lavtliggende og fugtigt, og græsses af får i sommerhalvåret. Størstedelen er lysåbent, men arealet rummer også smågrupperinger af træer og buske. Den sydlige del af arealet rummer Esrum Ås oprindelige å-leje, og er omfattet af Naturbeskyttelseslovens §3.

Langs den østlige kant står et levende hegn bestående af bl.a. ask, lind, hassel og tjørn.

Nuværende naturværdier

Det centrale lysåbne areal

Arealet er græsdomineret, men floralisten vidner om et plantesamfund med adskillige arter karakteristiske for eng med relativ høj naturværdi/-potentiale, fx hare-star, alm. sumpstrå, glanskapslet siv, tveskægget ærenpris, bidende ranunkel, butblomstret sødgræs, manna-sødgræs og knæbøjlet rævehale. Der er relativt få bredbladede urter og stor overvægt af græsagtige vækster, hvilket må tilskrives at arealet længe har været fåregræsset.

Tørvejorden bør anses som er værdifuldt arkiv på stedet, som kan indeholde en værdifuld frøbank, der

2/3 2023 I våde perioder står de lave dele af arealet under vand

0 50 100 m

kan bringes til live ved forstyrrelser i jordlagene.

Hist og her står grupper af træer og buske, især hassel. Hassel blomstrer allerede i februar, hvilket er til gavn for de insekter, der vågner i det tidligste forår. I efterår og vinter bidrager hassel med føde til fugle, egern m.fl. i form af hasselnødder. Flere af de tilstedeværende træer og buske er meget gamle med skader og delvist formuldet dødt ved, og i et ældre aske-stød er fundet larver af bøghjort.

30/8 2023 Det åbne areal er temmelig græsdomineret

Formuldende stamme med gange fra larvegrav

En larve af bøghjort i formuldende stød af en gammel ask

De laveste områder på arealet står med vandspejl i våde perioder.

Det levende hegn

Det levende hegn langs den østlige kant rummer en del dødt ved både stående og liggende samt døende træer på roden. Her findes primært hjemmehørende arter som hassel, engriflet hvidtjørn, ask og pil.

Generelt for træer i den grad af nedbrud, som findes i hegnet, gælder, at de er værdifulde levesteder for rigtig mange arter knyttet til dødt og døende ved: svampe der nedbryder veddet, billelarver der bl.a. lever af svampenes hyfer, flagermus i hulrum og under løs bark og en lang række af vedlevende insekter som svirrefluer, bier og hvepse.

I urtelaget i hegnet findes tidligt blomstrende arter karakteristiske for skov fx hvid anemone og hulrodet lærkespore.

Artsregistreringer

Af andre arter er der på denne lokalitet, bl.a. observeret sjagger, musvåge, tårnfalk, rødstjert, hvid vipstjert, vindrossel, blisgås og gransanger samt flere fugle, der på den danske rødliste er i kategorien Sårbar (VU): agerhøne, gulspurv og mursejler.

Derudover er der fundet flere relativt almindelige dagsommerfugle som dagpåfugleøje, lille og grønåret kålsommerfugl, nældens takvinge samt tre arter af randøjer: vej-, okkergul og græsrandoje.

6/6 2023 Det levende hegn rummer relativ stor variation af dødt ved i forhold til art, størrelse, placering og grad af nedbrud.

6/6 2023 Kvægfolden langs Esrum Ås oprindelige å-leje

Kvægfold - ca 4,9 ha

Folden er et fugtigt-vådt engareal med fugtige kærpartier og tørre småholme hvor floraen er mere overdrevspræget. Området sommergræsses med kvæg.

Der foreligger en plan for at åen skal genåbnes/-slynges på arealet.

Nuværende naturværdier

Området rummer et varieret urte- og græssamfund, herunder et strukturrigt kærssamfund med en del

Vandet i kanalen har eroderet et hul i den østlige brink, hvorfra å-vandet strømmer ud over kvægfolden.

6/6 2023 De laveste dele af folden står med åbent vand selv i meget tørre perioder.

knold-star og kær-tidsel. Knoldkæret er i den nordlige del påvirket af vand, der løber ud fra et hul i kanalens brinker.

Hele engen fremstår med en variation mellem tørt og vådt, og med indslag af blomstrende, engriflet hvidtjørn på de tørre dele, smukt formet af dyrenes bid og slid.

Der findes overdrevstilknyttet flora imellem hvidtjørnene og arealet har så høj kvalitet i sammenhæng med de øvrige naturarealer, at der i sommeren 2023 yngede hele 3 par af rødrygget tornskade på engen, hvilket er en usædvanlig høj tæthed. Det vidner om en rigelig og stabil forsyning af store insekter og andre smådyr, en del af dem utvivlsomt fra den renvandede å og dens omgivelser med naturskovspræg.

De mange tjørn bærer præg af køernes bid.

Artsregistreringer

Den store insektmængde understøtter også en stor forekomst af fouragerende flagermus, som i skumrings- og nattetimerne flyver talrigt både langs skovbrynet samt over og mellem buske og tuer på engen.

I området findes også snog, grøn frø og skrubtudse.

Veludviklet eng-flora på de fugtige dele af folden.

12/10 2023 P-plads og fåre-/hundefold

Funktionsarealer - ca 1,8 ha

Til området ved Esum Kloster og Møllegård hører en række arealer, der primært er defineret ved deres funktion omfattende parkeringsplads, en græsfold og et restareal.

Nuværende naturværdier

På de meget funktionsprægede arealer er de eksisterende naturværdier begrænsede.

Græsfolden, der bl.a. benyttes som løbefold til løse hunde, består primært af kort græs med enkelte andre arter som tusindfryd og mælkebøtter indblandet.

P-pladsen er etableret af stabilgrus, men rummer en del større sten, der fungerer som voksested for flere arter af mos og lav.

Restarealet, der ligger mellem P-pladsen og Esum Møllekanal, er næringsberiget og domineret af grove græsser og brændenælder.

De store sten på P-pladsen er voksested for en del forskellige laver og mosser.

0 50 100 m

6/6 2023 Græsmarken

Græsmark - ca 2,6 ha

Arealet er et udyrket græsareal, der ved større arrangementer benyttes som udvidelse af P-pladsen.

Arealet er let skrånende fra indkørselsvejen nedad mod Esrum Møllekanal. Den sydlige del – især det sydøstlige hjørne – står med vandspejl i våde perioder.

Nuværende naturværdier

Området er domineret af græsser som rød svingel og strandsvingel, iblandet relativt trivielle urter som mælkebøtte, kruset og butbladet skræppe, lancet vejbred, rød kløver, lav ranunkel, glat ærenpris, rejnfan, almindelig røllike og ager-tidsel.

Naturværdien er relativt lav, og det er nærliggende at antage, at strandsvingelen har indfundet sig på området, som del af en frøblanding.

Artsregistreringer

Der er registreret flagermusaktivitet i den nordlige del langs skovbrynet, der rummer ældre træer.

Af andre arter på denne lokalitet, er bl.a. observeret silkehale, rød glente (VU), jernspurv og kliddet fnughat.

0 50 100 m

12/10 2023 Den sydligste del af græsmarken er temmelig fugtig og blød, og står med vandspejl i de laveste områder i våde perioder.

Ideer

I dette kapitel præsenteres en række idéer til naturforbedrende tiltag på arealet omkring Esrum Kloster og Møllegård. Idéerne tager udgangspunkt i den eksisterende viden om de historiske og nuværende forhold på stedet, erfaringer fra naturprojekter på sammenlignelige områder samt nyeste viden om biodiversitet og naturværdier.

Idéerne er samlet i fire overordnede kategorier: vand, helårsgræsning, træer og opformering. Hver kategori indeholder flere forslag til tiltag, og de forskellige forslag væver sig ind i hinanden på tværs af de overordnede kategorier.

Vand

Vand er et vigtigt element i landskabet og er grundlaget for alt liv – som levested og som ressource for stort set alle organismer. Derudover er vand i landskabet et element, der skaber dynamik, og bidrager til at både kortvarige og længerevarende levesteder opstår.

Sæt vandet fri

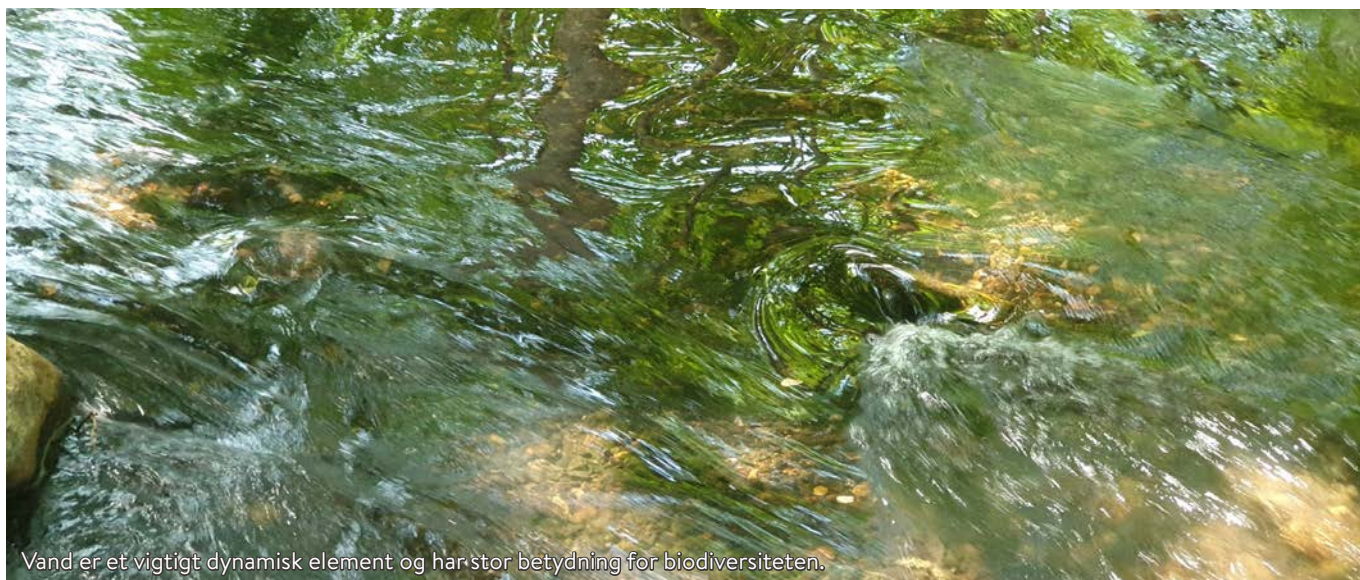
Vandet omkring Esrum Kloster og Møllegård fremstår temmelig kontrolleret – fugtige lavninger er drænet, så de kan opdyrkes, søer er kantsikrede, så de ikke ændrer form i takt med vandstandsændringer, og åer løber i gravede kanaler, så der er helt styr på hvor vandet bevæger sig hen.

Frisætning af vandet vil bidrage med stor variation i mængden af tilgængeligt vand over året og skabe en række habitater til gavn for organismer knyttet til forskellige grader af våd bund, særligt de organismer, der er afhængige af fluktuerende vandstande, fx padder, amfibiske planter, smådyr og fugle tilknyttet overgangszoner.

Vand 2023

- Sø/vandhul
- Vandløb/grøft

Vand er et vigtigt dynamisk element og har stor betydning for biodiversiteten.

Naturligt å-leje

Der foreligger en plan om at Esum Å skal genslyn-
ges på den østlige del af projektområdet, og føres
tilbage til sit oprindelige å-leje.

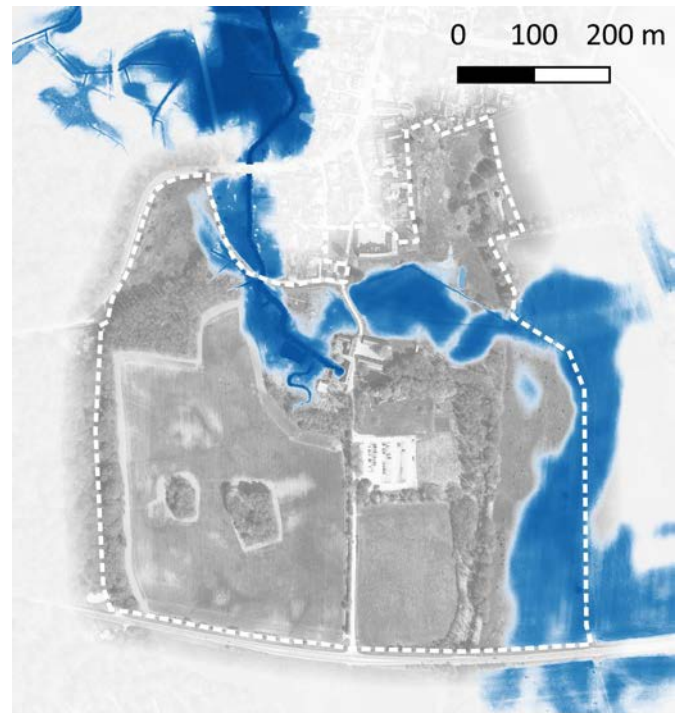
Hvis vandet selv får lov at finde vej henover den
østligste del (den nuværende kvægfold) i det kom-
mende å-projekt fremfor at løbe i en nygravet bug-
tet kanal, vil vandets naturlige forløb over terrænet
bidrage til at der opstår en rig variation af levesteder
over en fugtighedsgradient - fra små tørre forhøj-
ninger, over flade tidvise sjavvande, til områder med
rindende, permanent vandstand.

Et sådant naturligt å-leje vil øge naturværdien ikke
bare indefor projektområdet men i hele området
omkring Esum.

Et naturligt opstået å-forløb, vil samtidig spare
jorden for potentiel sammentrykning under tunge
maskiner og skader på de eksisterende naturværdier
i området, der er rigt på kærtidsel og knold-star.

Tiltag

- Drænrør lokaliseres og knuses og grøfter tilka-
stes, så fugtige lavninger får en mere naturlig
vandstand
- Det nye å-forløb på arealet mod øst får lov at
finde eget/naturligt tracé fremfor at blive lagt i
endnu en gravet kanal.

Naturligt å-leje

Danmarks terrænmodel
Meter over havet

6/6 2023 Arealets nuværende struktur med bidte tjørn på de tørre partier og blomstrende engflora på de mere våde partier vil blive mere fremtrædende med et naturligt å-leje, hvor vandet selv får lov at finde vej hen over arealet.

Fugtige lavninger og vandhuller

Der er potentiale for en del mere eller mindre tidvise mindre vandhuller indenfor projektområdet. Der er flere gode muligheder på det dyrkede markareal i vest, hvor der allerede er fugtigt, og hvor fugtig-bundsvegetation er til stede: to lavninger mod syd, et areal ved den vestligste mergelgrav, der ligger i umiddelbar forbindelse med et eksisterende vandhul (selve mergelgraven) og en fugtig lavning langs med Esrums Å.

Også det sydøstlige græsareal langs Frederiksværkvej nær Møllekanalen har potentiale for at rumme fugtige naturtyper, ligesom arealet mellem Esrums Kloster og naturlegepladsen har potentiale for at rumme et vandhul.

Drænene på arealerne lokaliseres og knuses, så vandet ikke længere bliver ført væk fra de fugtige lavninger, men i stedet medvirker til at disse får en naturligt fluktuerende vandstand. Vandet langs med Møllekanalen, skal have lov at skylle ind over markarealet ved ekstra høj vandstand.

Mølledammen ved bygningerne er del af det fredede fortidsminde, og bevares i sin nuværende form og tilstand.

Tiltag

- Drænrør lokaliseres og knuses, så de fugtige lavninger får en mere naturlig vandstand
- afskrab den tilpløjede, gødskede overjord i/omkring lavninger ned til mere oprindeligt terræn og et mere næringsfattigt udgangspunkt.

6/6 2023 De fugtige lavninger er af meget forskellig karakter. Med en mere naturlig hydrologi vil området omkring Esrums Kloster og Møllegård få tilført en del nye levesteder af en karakter, der ikke allerede findes på stedet.

Potentielle vandhuller

 Fugtig lavning

Helårsgræsning i store folde

Størstedelen af den danske natur er gennem tusinder af år tilpasset en virkelighed med en relativ stor mængde græssende dyr i forhold til nu. Mange af de arter af blomstrende urter, der har svære vilkår i dag, har fx svært ved at spire i foråret, hvis ikke det omkringgroende græs er blevet spist i løbet af vinteren, og er således direkte påvirket af manglen på græssere.

Samtidig har den skarpe ensidige opdeling af landskabet i "skov", "mark", "mose" etc mindsket de gradvise overgange mellem fx vådt og tørt og lys og skygge, der sørger for vigtig variation i landskabet.

Den manglende variation, der rummer mange små-habitater til gavn for en lang række mere eller mindre "kræsne" organismer, kan til en vis grad genskabes, hvis græssende dyr får lov at græsse ude hele året på tværs af naturtyper.

Skab naturlig forstyrrelse og flydende grænser

Ved at forbinde eksisterende naturtyper som skov og tørre lysåbne arealer, med fugtige og våde områder i store græsningsfolde, vil overgangene mellem de forskellige naturtyper blive brudt op og gjort mindre skarpe.

Overgangen mellem skov og åbent land vil på sigt fremstå som en glidende overgang, fremfor en skarp skillelinje. En flydende, mere naturlig overgang mellem naturtyperne kommer til at rumme levesteder med stor variation i lysindfald, temperatur, ly, læ og fugtighed hvilket på sigt kan understøtte mange flere arter på området end tilfældet er nu – også af de mere krævende og kræsne slags.

Derudover vil et areal med brede overgangszoner og større variation, gøre arealet mere robust overfor forandringer i vejrforhold, som tørke eller store regnhændelser. Arealets plantearter vil f.eks. i tørre perioder kunne spire i fugtige lavninger eller i skyggen fra vedplanter, og på den måde fortsat understøtte den lokale fauna på trods af ekstreme vejrhændelser. Det gør sig f.eks. gældende for nogle sommerfugle, der er stærkt knyttet til bestemte værtsplanter - hvis værtsplanten går til i tørke, forsvinder sommerfuglen. Når værtsplanten har mulighed for at vokse i et varieret terræn, er sandsynligheden for at den overlever tørke og store regnhændelser ganske enkelt større, fordi der er flere nicher at vokse i.

Helårsgræsning

 Arealer egnede til græsning

Græssende dyr har stor effekt på vegetationens sammensætning og karakter - her fra Amager Fælled.

A: Græsningsfold med varieret natur (~15 ha)

Arealet omfatter arealer vest for indkørselsvejen: den nuværende dyrkede mark, den lille hestegræssede fold op mod Esum Hovedgade, skovarealet mellem de to, herunder arealer op til omløbsstrøget/Esum Å, samt skovbrynet ind mod Krogdal Vang.

Arealet har med sine store træer og reminiscenser af oprindelig urtevegetation i mindre lommer potentiale til at understøtte en noget mere varieret flora og fauna, end hvad er gældende på nuværende tidspunkt. Arealet kan ligeledes bidrage med spredningsmuligheder for arter knyttet til træer, både i nærliggende skovbryn, hvor der er flere gamle træer, samt i de små bevoksninger ved mergelgravene, der rummer en del dødt og døende ved.

Idéer

Overlades arealet til naturlig succession, med et forstyrrende element i form af græssende dyr, vil variationen og mængden af levesteder øges kraftigt for en lang række organismer. Træer og buske fra skoven og de små bevoksninger vil over tid sprede sig ud på resten af området, og vil med hjælp fra de græssende dyr bidrage til spredningen af andre artsgrupper fx vedlevende biller, som torbister og smældere, og vedlevende svirrefluer, stankelben, bier m.v.

De opvoksende træer og buske kommer til at fungere som fremtidssikring af levesteder for vedtilknyttede arter. De græssende dyr vil samtidig holde vedplanterne i ave og åbne underskoven i de eksisterende bevoksninger op, så der både kommer mere variation i lysindfaldet på skovbunden og mere punktvis skygge og læ på det store åbne areal.

Græssende heste er fortrinlige til at skabe varieret natur - her fra Tågelund nær Egtved.

Helårsgræsning

 Folde

Græsningsfolden bringes i forbindelse med åen, så dyrene har adgang til åen og gerne henover den i et vad med stenet bund. Herved har dyrene frisk vandforsyning året rundt, og de vil kunne træde åbrinken op. Dermed har området potentiale til at blive et kær med varieret og artsrig flora. Dyrenes tråd vil ligeledes skabe mikro-habitater til gavn for bla. padder, amfibiske planter og smådyr.

Kan folden på sigt udvides mod vest ind i skoven, kan græsningen medvirke til at holde underskoven i ave under de store gamle egetræer, der i 2023 er blevet lysstillet.

Afgrænsningen af folden kan tilpasses andre formål, fx opformering af vild flora (se senere) el.l. på det dyrkede markareal.

Tiltag

- Ophør af dyrkning
- Bind hele arealet sammen til én stor fold (ca. alt vest for indkørsel og bygninger)
- Lokaliser og bryd dræn hvis muligt – afskrab den tilpløjede, gødskede overjord i/omkring lavninger og tørre ”knoide”, ned til mere oprindeligt terræn og et mere næringsfattigt udgangspunkt.

B: Græsningsfold nær bygninger (~4,3 ha)

Den sydlige del af arealet er omgivelser fra et tidligere å-løb. Den nordlige tagrørsdominerede del er formentlig våd om vinteren og i meget regnfulde perioder.

Området er lysåbent, lavtliggende og fugtigt, og den sydlige del af det græsses pt. af får i sommerhalvåret, delvist af formidlingsmæssige årsager.

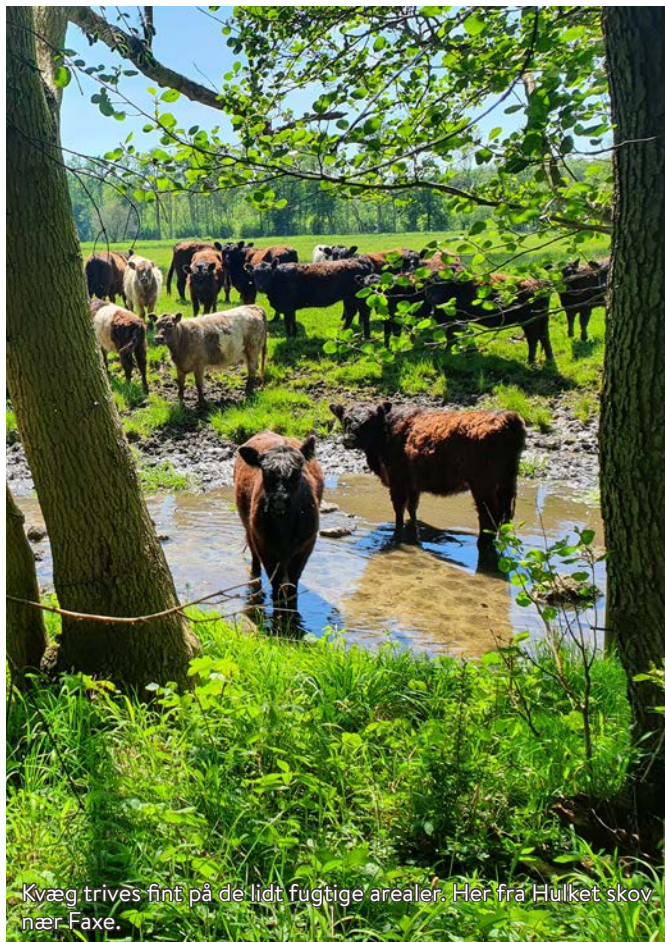
Idéer

Hele området samles til én stor fold. Da den sydlige del indlemmes i projektet med genslyngningen af Esrum Å, bliver arealet forventeligt væsentlig vådere fremover og dermed delvist uegnet til får.

I højsæsonen kan arealet af publikumshensyn afgræsses med rolige og forholdsvis små racer af kvæg og heste, f.eks. dexter-stude og shetlandspønyer. Udenfor højsæsonen sammenlægges folden med fold C til én stor fold, der afgræsses sammen.

Tiltag

- Sammenlægning af arealer til én stor fold
- Græsning med mindre dyr i højsæsonen
- Græsning med større dyr udenfor højsæsonen
- Samgræsning med fold C i vinterhalvåret

Kvæg trives fint på de lidt fugtige arealer. Her fra Hülket skov nær Faxe.

Helårsgræsning

 Folde

 Åbnes i vinterhalvåret

C: "Nyt" å-leje med helårsgræsning (~4,8 ha)

Arealet er et fugtigt-vådt engareal med tørre småholme og rumme Esrum Ås oprindelige å-leje. Området græsses pt. med kvæg fra forår til sent efterår, og der foreligger en plan for at åen skal genåbnes/-slynges på arealet.

Idéer

På arealet anbefales det at lade vandet selv finde vej i et kommende å-projekt, og dele af arealet bliver derfor forventeligt noget vådere end nu. Robuste racer af kvæg og heste er velegnede til græsning af den type.

Området kan med fordel sammenbindes med omgivelserne i en større græsningsfold, fx er der mulighed for at området græsses sammen med arealer syd for Frederiksværksvej, hvis et hegn fjernes, da områderne allerede er forbundet med en kvægtunnel under vejen. Folden kan udenfor højsæsonen sammenlægges med græsningsfolden mellem bygningerne (fold B).

Tiltag

- Helårsgræsning i stor fold
- Evt. sammenlægning med nærliggende arealer mod syd og øst
- Samgræsning med fold B i vinterhalvåret

D: Fleksibel fårefold (~2,6 ha)

Området består pt. primært af grove græsser, der formentlig bliver slået et par gange i løbet af året.

Idéer

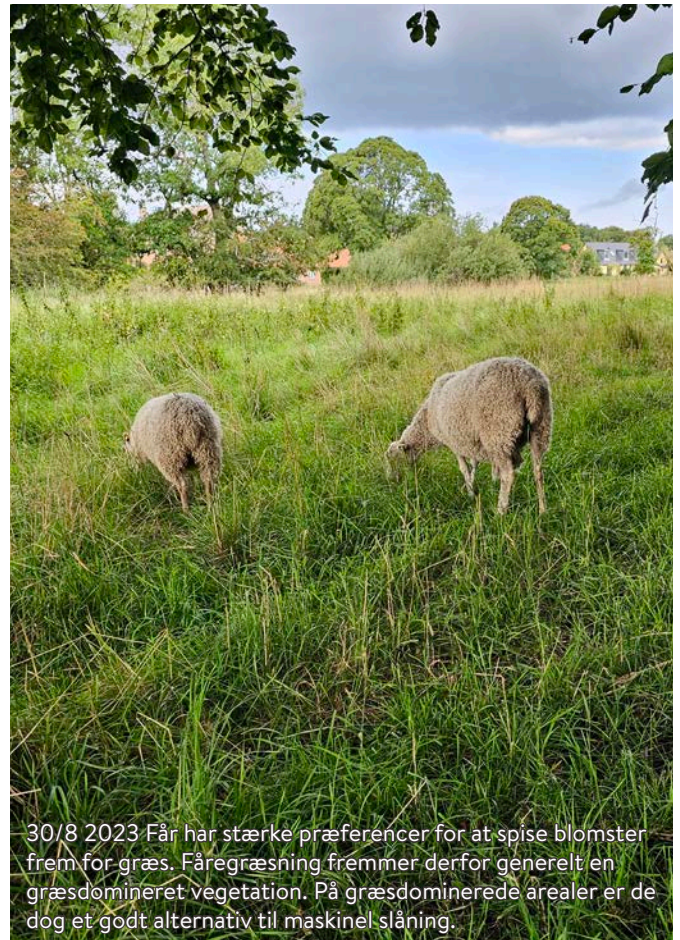
Får har stor formidlingsmæssig og kulturhistorisk værdi, men med et genslynget å-forløb nær bygningerne, vil fåregræsning ikke længere være optimalt på de forventeligt mere fugtige/våde områder i den eksisterende fårefold.

Fold D vil naturmæssigt set profitere af at blive græsset. Da den ligger forholdsvis tørt, kan får være egnede til denne opgave, og her er ikke eksisterende følsom flora, der risikerer at tage skade af fåregræsning. Samtidig vil denne del af området omkring Esrum Kloster og Møllegård blive aktiveret i forhold til publikum.

Der kan evt. plantes grupper af træer for at bryde den store åbne flade op - gerne opformeret afkom fra de gamle ege i området. Disse bør dog hegnes indtil træerne når en vis højde og drøjde.

Tiltag

- Helårsgræsning i stor fold, sammenlagt med nærliggende naturarealer
- Evt. plantning af trægrupper

30/8 2023 Får har stærke præferencer for at spise blomster frem for græs. Fåregræsning fremmer derfor generelt en græsdomineret vegetation. På græsdominerede arealer er der dog et godt alternativ til maskinel slåning.

Træer

Skovbrynet, der løber langs med skov og vandløb, fra vest til øst, tværs igennem Klosterets areal, rummer i den vestlige side adskillige gamle ege- og bøgetræer, samt nogle af Grib Skovs ældste træer. I østsiden følger skovbrynet vandløbet, og består af en del rødæl, ask, birk og pil af varierende alder.

Lysstilling af træer

De mest specialiserede vedtilknyttede arter findes i solbeskinnede, store træer, sammen med generalisterne, hvorimod det udelukkende er generalisterne, der findes i de skyggede træer. Samtidig trives eg, der er den af vores hjemmehørende arter, der har flest tilknyttede organismer, ikke i skygge, da den

12/10 2023 Flere af de gamle eg i skovbrynet ved Krogdal Vang står i skygge og halvskygge grundet opvækst af især ær og bøg.

Træer

 Lysstilling af træer

er en lysttræart, og der er for flere af de gamle eges vedkommende risiko for at de bliver overskygget af skyggetræarter som ær og bøg.

Idéer

Lysstilling omkring udvalgte store træer i skovbrynet og langs Møllekanalen og om muligt også hele egebevoksningen i Krogdal Vang, der ligger umiddelbart vest for projektområdet, vil gavne den vedtilknyttede fauna i høj grad. Lysstilling skal udføres skånsomt, for at beskytte træet som levested. Det er dog forventeligt, at træets liv forlænges ved en lysstilling, da det ikke overvokses og kvæles af yngre, hurtigt-voksende arter som ær, der allerede er i området.

Det kan antages, at træet mister værdi som levested

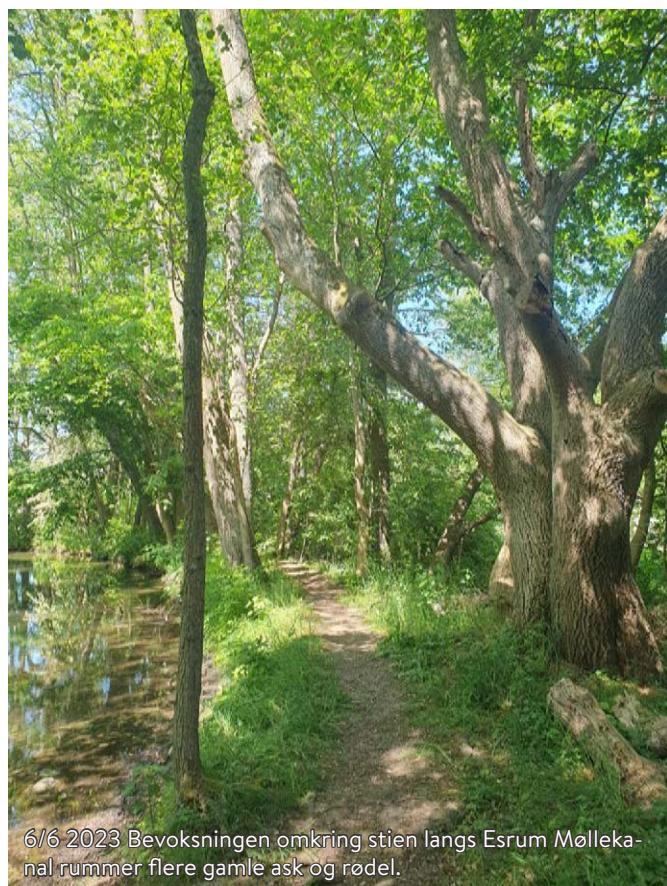
De sjældne svampe tueporesvamp (tv) og oksetunge (th), der er fundet i et par af de gamle egetræer i skovbrynet, er kendt fra egetræer, der vokser i mere solbeskinnede områder.

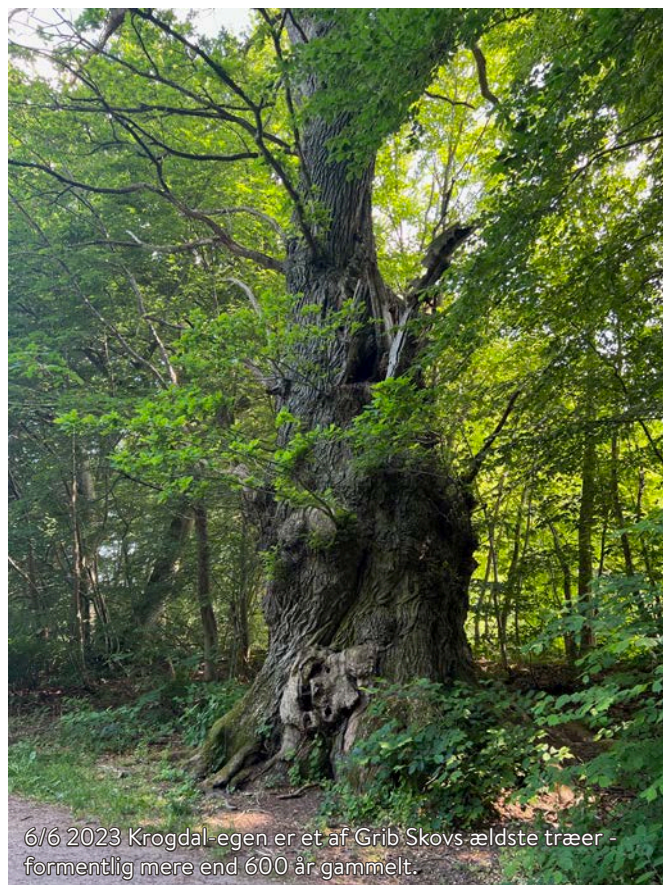
for de arter, der foretrækker skygge, men træer i skygge er ikke en mangelvare, hvorimod træer i nedbrydningsfasen i sol i høj grad er et manglende habitat i Danmark. Derudover vil træernes egen kro-
ne bidrage med et niveau af halvskygge, som flere svampe trives i.

Næste generation af levesteder er vigtig at indtænke, for at undgå at arterne uddør, når deres levesteder forsvinder. Krogdal Vang mod vest, umiddelbart udenfor projektafgrænsningen, rummer mange ældre træer, og det kunne være optimalt også på dette skovareal at lysstille de gamle ege, der er plantet i løbet af 1800-tallet.

Det er dog relevant også at tænke endnu længere frem i tiden og sikre etablering af kommende generationer af eg. Den vestlige del af skovbrynet indlemmes i en græsningsfold med de omkringliggende arealer, så overgangen fra skov til åbent, græsset landskab, bliver mere gradvis. Græsningen vil formentlig være med til at sikre, at agern og bog fra de lokale store, gamle træer får lov at spire, så den lokale genetik bevares. På den måde sikres nye generationer af egetræer, som fremtidige levesteder for vedtilknyttede arter. Frahegning af mindre områder kan være nødvendigt, for at sikre at de nye træer kommer op over bid-højde, men vil sandsynligvis være overflødigt, hvis der opstår "bideskjul"

6/6 2023 Bevoksningen omkring stien langs Esrum Møllekanal rummer flere gamle ask og rødell.

6/6 2023 Krogdal-egen er et af Grib Skovs ældste træer - formentlig mere end 600 år gammelt.

imellem stikkende krat, grenbunker, væltede træroner eller lignende.

Med et relativt højt publikumstryk er det vigtigt, at de gamle træer ikke udgør en sikkerhedsmæssig risiko. Er der fare for at nedfaldne grene eller træer kan ramme publikum, bør træerne beskæres eller topkappes nænsomt fremfor at blive fældet. Fældning bør være allersidste udvej!

Afskårne grene og fældede træer bør blive liggende i skovbunden af hensyn til organismer knyttet til dødt og døende ved. Undlad så vidt muligt at opskære det afskårne/fældede træ så vedet efterlades i så store stykker som muligt. Herved sikres langsom formuldning, da store stykker træ forgår langsommere end små stykker.

Tiltag

- Lysstilling omkring udvalgte store træer
- Topkapning og beskæring fremfor fældning
- Efterlad dødt ved i så store stykker som muligt når fældning, beskæring eller topkapning er nødvendigt af sikkerhedsmæssige hensyn

Plantning af træer

Organismer knyttet til dødt og døende ved er afhængige af at der løbende kommer nyt dødt ved til, i takt med at det eksisterende døde ved formulder og forsvinder.

Fremtidssikring af ”nye gamle træer” kan ske ved at plante udvalgte træer på arealer, hvor der ikke umiddelbart er risiko for at de bliver fældet.

Idéer

Der plantes et udvalg af hjemmehørende træer som afgrænsning og skillelinjer på P-pladsen, hvilket både giver skygge til parkerede biler, levesteder for bla. fugle og forskellige former for fødekilder hen over året. Der kan også plantes grupper af træer på græsarealet syd for P-pladsen, hvilket med tiden vil give ly og skygge til fårene.

Agern og bog fra de gamle træer i skovbrynet kan opformeres for at bevare den lokale genetik, hvilket kan have høj formidlingsværdi. Bevoksningen med flådeege i Krogdal Vang umiddelbart vest for projektområdet er muligvis af udenlandsk oprindelse, og bør ikke prioriteres over de endnu ældre ege og bøge i skovbrynet.

De opformerede træer kan bruges til udplantning på arealerne, bl.a. på græsnings areal A og D og på andre arealer, hvor der ikke er græsning, f.eks. i museumshaven.

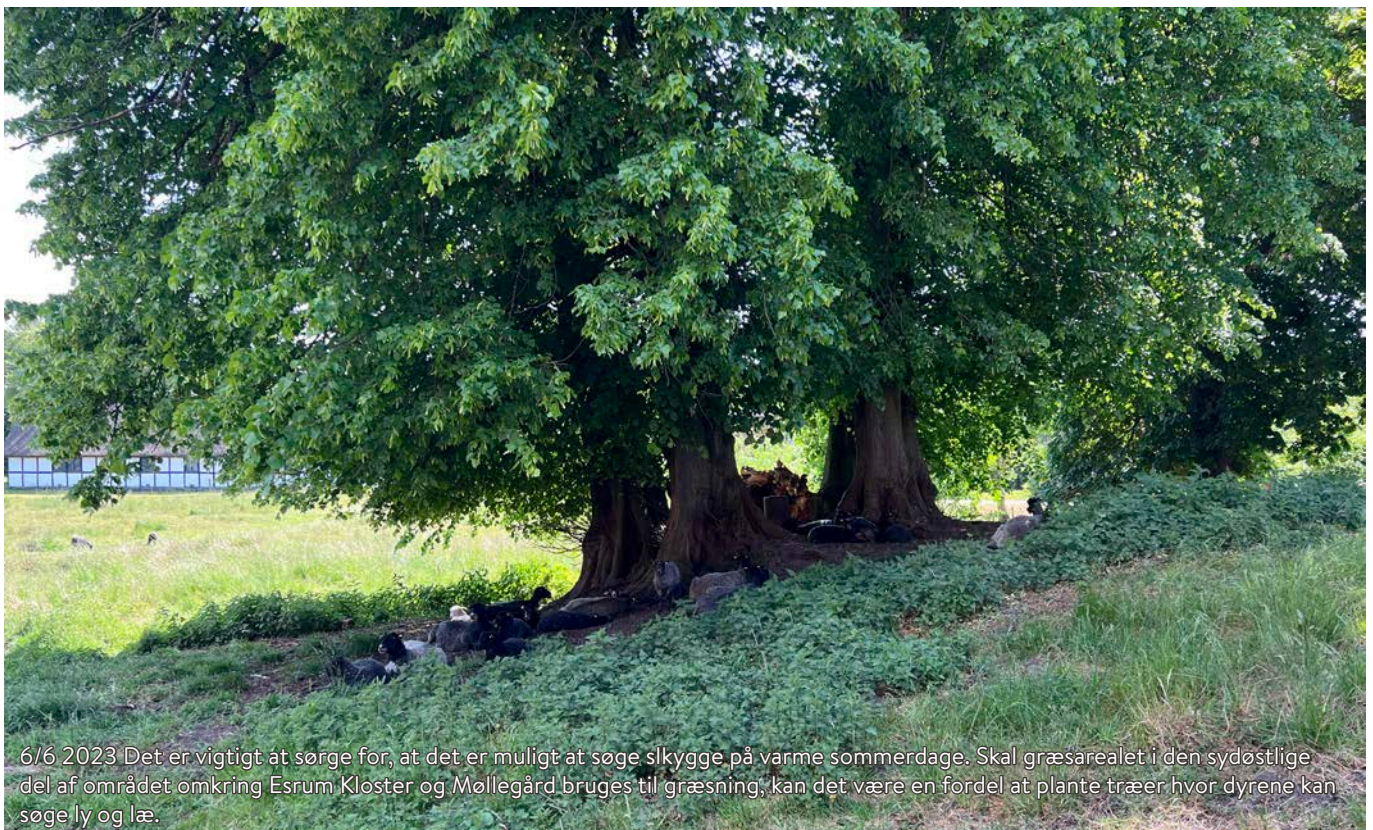

Træer

Plantning af træer

Tiltag

- Plantning af træer
- Indsamling og opformering af agern og bog lokalt

6/6 2023 Det er vigtigt at sørge for, at det er muligt at søge skygge på varme sommerdage. Skal græsarealet i den sydøstlige del af området omkring Esrum Kloster og Møllegård bruges til græsning, kan det være en fordel at plante træer hvor dyrene kan søge ly og læ.

Assisteret flora og opformering af lokalt frømateriale

Selvom forvaltningen af omdriftsarealerne ved Esrum Kloster og Møllegård ændres i retning af mere selvforvaltende natur, vil udviklingen i vegetationens artspulje være påvirket af den tidligere landbrugs-mæssige drift i mange årtier og måske århundreder fremover. Dette gør sig i særdeleshed gældende i områder, som ikke ligger i direkte tilknytning til naturarealer med en høj naturkvalitet, som det er tilfældet her ved Esrum Kloster og Møllegård.

Det er dog muligt at kickstarte en varieret urtevegetation ved at udså frømateriale baseret på indsamlede frø fra lokale naturrige lokaliteter med artsrig vegetation. Ved at benytte sig af lokalt indsamlet frømateriale bidrage man til at bevare den lokale genetik, og de steds karakteristiske floristiske forhold, og fremme det liv, som er knyttet til de sidste pletter med rig vegetation i lokalområdet.

Projektet kan på denne måde bidrage til at opformere unikt frømateriale, og på sigt vil arealerne kunne agere frødonorer for flere lokale, naturgenopretningsprojekter på tidligere dyrkningsflader. Dermed kan Esrum Kloster og Møllegård få en nøglepunktsrolle for naturprojekter i regionen, og medvirke til at formidle de biodiversitetsmæssige fordele ved en varieret flora baseret på de lokale floristiske forhold.

Forud for en udsåning skal der altid arbejdes med at nulstille arealerne. Det gøres mest effektivt ved at foretage en dybdepløjning, hvor råjorden vendes op til overfladen. Denne behandling vil dog kræve en godkendelse fra det lokale museum, som skal sikre, at der ikke sker forstyrrelse af betydende kulturhistoriske lag.

Hvis der ikke kan opnås tilladelse til at arbejde under den dybde, som er påvirket af almindelige pløjeaktiviteter, så er alternativet at arbejde med gentagne gange jordbehandling hen over en vækstsæson og på den måde minimere frøpuljen af ruderate planter, som forefindes i dyrkningslaget. Tiltaget kan også suppleres af et-flere år med en kornafgrøde (som fx hvede), som kan optage nogen af de plantetilgængelige næringsstoffer.

Samtidig kan der arbejdes med at få brudt med den homogene overfladestruktur, som også er resultatet af opdyrkningen. Der kan udlægges store sten i overfladen, og skubbes på jordmaterialet, så der dannes mindre topografiske forskelle, og dermed skabes bedre forudsætninger for forskellige mi-

kroklimatiske forhold, og dermed udviklingen af en varieret flora.

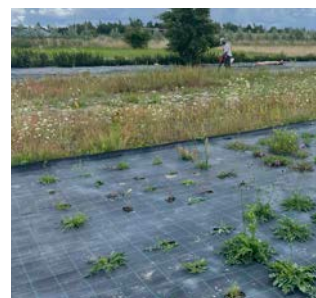
Udsåningen af lokalt indsamlet frømateriale kan enten ske på udvalgte områder indenfor markfladerne eller på det samlede areal. Det er afgørende at mængden af frø modsvarer det areal, hvor der ønskes kickstartet en varieret urtevegetation. Derudover er kvaliteten af frømaterialet afgørende, da det altid vil være de plantearter, der kommer først til en blottet jordoverflade/et nulstillet areal, som vil have de bedste forudsætninger for at etablere en vegetation i området.

Typisk skal der bruges ca. 1 kg frømateriale af god og varieret kvalitet pr. 1000 m². Det kan derfor være nødvendigt at arbejde med en løbende konvertering over flere år, hvis der ikke kan høstes tilstrækkeligt med frømateriale i de lokale naturområder. Hvis der i lokalområdet findes naturområder, hvorfra det er muligt at modtage naturhømateriale af tilstrækkelig god og varieret kvalitet, så er det også en effektiv metode til at konvertere større arealer. Ofte er de eksisterende naturarealer dog ikke tilstrækkeligt store til at kunne levere tilstrækkeligt med naturhø, eller egnede til kørsel med stort maskinel, som vil være nødvendigt for at kunne samle naturhøet.

Det er også muligt at arbejde med en mere intensiv form for opformering af frømateriale på et afgrænset areal, som forberedes til udplantning af potteplanter fremdrevet på gartneri af de lokalt indsamlede frø. Denne fremgangsmåde kræver en del investering i de første 3-4 år med etablering af opformeringsarealet, hvorefter der vil kunne høstes frømateriale effektivt herfra.

Tiltag

- Indsamling af frømateriale fra lokale vilde planter
- Klargøring af arealer til udsåning
- Etablering af opformeringsfelt
- Opformering af det indsamlede frømateriale

Opformering af vilde lokalt indsamlede frø fra hjemmehørende arter i hhv. Brønshøjholm i København (tv) og på Baunebakken i Hillerød (th).

Bilag

Bilag 1 - Flagermusscreening

Bilag 2 - Træer af stor naturmæssig værdi

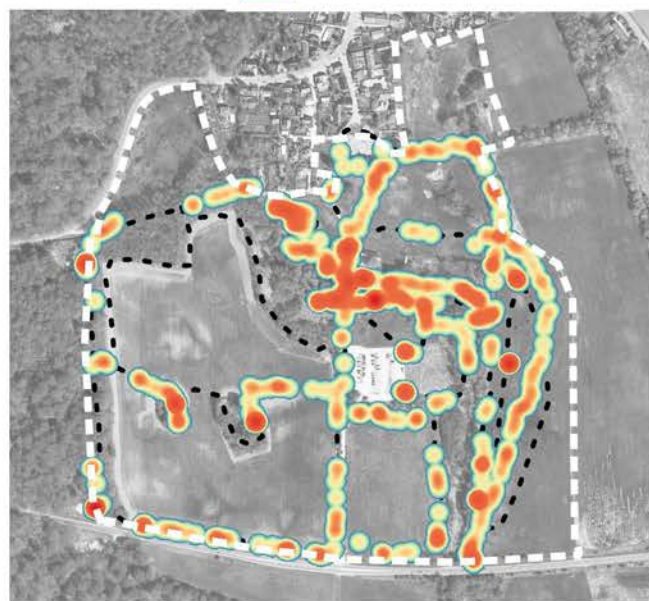
Bilag 3 - Samlede artslistes

Bilag 1 - Flagermusscreening

- Undersøgelsesområde
- Registreringsruter

Flagermusregistreringer

Screeningsdata:

23/8 2023 kl. 20.30 - 23.00.

Solnedgang 19.29. 92 registreringer

4/9 2023 kl. 20.30 - 22.30.

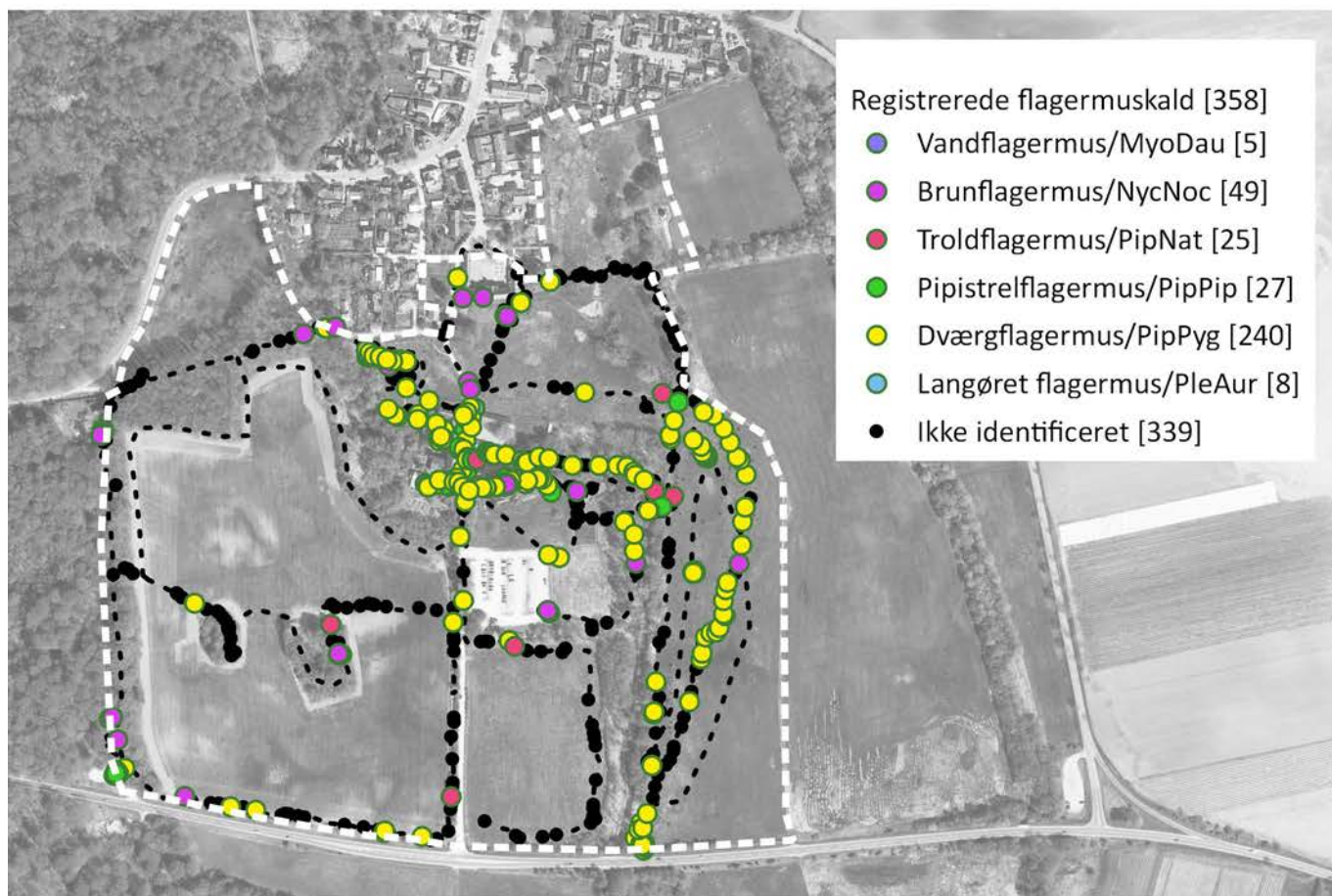
Solnedgang 18.58. 180 registreringer

7/9 2023 kl. 19.45 - 21.30.

Solnedgang 18.51. 261 registreringer

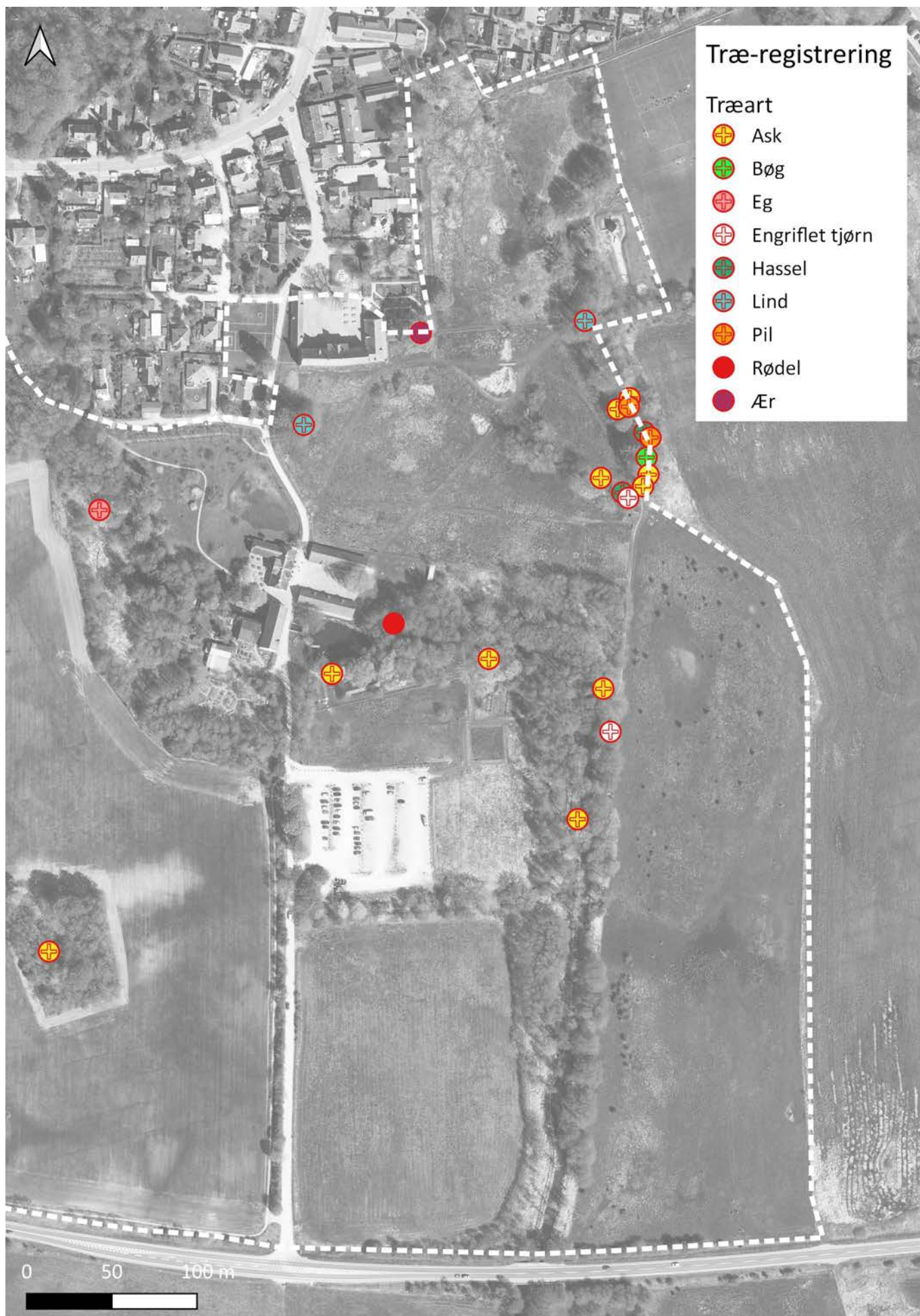
16/9 2023 kl. 19.45 - 21.45.

Solnedgang 18.27. 174 registreringer

Bilag 2 - Træer af stor naturmæssig værdi

Bilag 3 - Samlede artslister

Data trukket 4/12 2023 fra Arter.dk og Naturbasen.dk (licens E18/2022)

Samlet artsliste - planter

Dansk navn	Videnskabeligt navn	Rødliste	Habitat-direktivet	Fredet
Acer obtusatum	Acer obtusatum			
Ager-padderok	Equisetum arvense	LC		
Ager-snerle	Convolvulus arvensis	LC		
Ager-Tidsel	Cirsium arvense	LC		
Ahorn	Acer pseudoplatanus	LC		
Akeleje	Aquilegia vulgaris	LC		
Akselblomstret star	Carex remota	LC		
Almindelig bingelurt	Mercurialis perennis	LC		
Almindelig blærespiræa	Physocarpus opulifolius	NA		
Almindelig draphavre	Arrhenatherum elatius subsp. elatius	NE		
Almindelig Fingerbøl	Digitalis purpurea	NA		
Almindelig fredløs	Lysimachia vulgaris	LC		
Almindelig fuglegræs	Stellaria media	LC		
Almindelig guldstjerne	Gagea lutea	LC		
Almindelig Gærde-Snerle	Calystegia sepium ssp. sepium	LC		
Almindelig gærde-vikke	Vicia sepium subsp. sepium	NE		
Almindelig hane Kro	Galeopsis tetrahit	NA		
Almindelig hulsvøb	Chaerophyllum temulum	LC		
Almindelig hundegræs	Dactylis glomerata	NE		
Almindelig hvene	Agrostis capillaris	LC		
Almindelig Hylde	Sambucus nigra	LC		
Almindelig hønsetarm (varietet)	Cerastium fontanum var. vulgare	LC		
Almindelig katost	Malva sylvestris	NA		
Almindelig katost (underart)	Malva sylvestris subsp. sylvestris	NE		
Almindelig knopurt	Centaurea jacea	LC		
Almindelig kongepen	Hypochaeris radicata	LC		
Almindelig kvik	Elytrigia repens	LC		
Almindelig kællingetand	Lotus corniculatus	LC		
Almindelig milturt	Chrysosplenium alternifolium	LC		
Almindelig Mjødurt	Filipendula ulmaria	LC		
Almindelig Pengeurt	Thlaspi arvense	NA		
Almindelig rajgræs	Lolium perenne	LC		
Almindelig rapgræs	Poa trivialis	LC		
Almindelig røllike	Achillea millefolium	LC		
Almindelig Skjolddraget	Scutellaria galericulata	LC		
Almindelig snebær	Symphoricarpos albus	NE		
Almindelig star (varietet)	Carex nigra var. nigra	LC		
Almindelig sumpstrå	Eleocharis palustris	NE		
Almindelig svinemælk	Sonchus oleraceus	LC		

Dansk navn	Videnskabeligt navn	Rødliste	Habitat-direktivet	Fredet
Almindelig syre (varietet)	Rumex acetosa var. acetosa	NE		
Almindelig Vildvin	Parthenocissus inserta	NA		
Almindelig vorterod	Ficaria verna subsp. verna	LC		
Almindelig Ært	Pisum sativum			
Alsike-kløver (underart)	Trifolium hybridum subsp. hybridum	NA		
Amerikansk Blærespiræa	Physocarpus opulifolius	NA		
Ask	Fraxinus excelsior	LC		
Avnbøg	Carpinus betulus	LC		
Benved	Euonymus europaeus	LC		
Bidende pileurt	Persicaria hydropiper	LC		
Bidende ranunkel	Ranunculus acris	LC		
Bidende stenurt	Sedum acre	LC		
Bittersød natskygge	Solanum dulcamara	LC		
Bleg Pileurt	Persicaria lapathifolia ssp. pallida			
Blød hejre (underart)	Bromus hordeaceus subsp. hordeaceus	LC		
Bredbladet dunhammer	Typha latifolia	LC		
Burre-snerre	Galium aparine	LC		
Butbladet Skræppe	Rumex obtusifolius	LC		
Butblomstret sødgræs	Glyceria notata	LC		
Bøg	Fagus sylvatica	LC		
Bølgekronet Storkenæb	Geranium phaeum	NA		
Cikorie	Cichorium intybus	NA		
Citronmelisse	Melissa officinalis	NA		
Desmerurt	Adoxa moschatellina	LC		
Dunet Dueurt	Epilobium parviflorum	LC		
Dunet steffensurt	Circaea lutetiana	LC		
Dynd-padderok	Equisetum fluviatile	LC		
Døvnælde	Lamium album	NA		
Eng-forglemmigej	Myosotis scorpioides	LC		
Engkarse	Cardamine pratensis	NE		
Eng-rapgræs	Poa pratensis	LC		
Engriflet hvidtjorn	Crataegus monogyna	LC		
Eng-rottehale (underart)	Phleum pratense subsp. pratense	NA		
Eng-rævehale	Alopecurus pratensis	LC		
Eng-rørhvene	Calamagrostis canescens	LC		
Eng-svingel	Schedonorus pratensis	LC		
Enårig rapgræs	Poa annua	LC		
Farve-Gåseurt	Anthemis tinctoria	NA		
Feber-nellikerod	Geum urbanum	LC		
Fersken-Pileurt	Persicaria maculosa	LC		
Filtbladet Kongelys	Verbascum thapsus	LC		

Dansk navn	Videnskabeligt navn	Rødliste	Habitat-direktivet	Fredet
Filtet hønsetarm	Cerastium tomentosum	NA		
Fin kløver	Trifolium dubium	LC		
Firblad	Paris quadrifolia	LC		
Fjerbregne	Athyrium filix-femina	LC		
Fliget tvetand	Lamium hybridum	NA		
Fløjlsgræs	Holcus lanatus	LC		
Foder-Vikke s.str.	Vicia sativa ssp. sativa			
Fugle-kirsebær	Prunus avium	LC		
Følfod	Tussilago farfara	LC		
Gaffel-vortemælk	Euphorbia peplus	NA		
Gederams	Epilobium angustifolium	LC		
Glanskapslet siv	Juncus articulatus	LC		
Glat dueurt	Epilobium montanum	LC		
Glat vejbred	Plantago major	NE		
Grenet pindsvineknop	Sparganium erectum	LC		
Grøn Gåsefod	Chenopodium suecicum	NA		
Grå-Bynke	Artemisia vulgaris	LC		
Grå-el/hvid-el	Alnus incana	NA		
Grå-Pil	Salix cinerea ssp. cinerea			
Gul fladbælg	Lathyrus pratensis	LC		
Gul kløver	Trifolium campestre	LC		
Gulerod	Daucus carota	NE		
Gyldenlak	Erysimum cheiri	NA		
Gærde-Kartebolle	Dipsacus fullonum	NA		
Gærde-Snerle	Calystegia sepium	LC		
Gærde-Valmue	Papaver dubium	NA		
Gåsepotentil	Argentina anserina	LC		
Hare-kløver	Trifolium arvense	LC		
Haremad	Lapsana communis	LC		
Hare-star	Carex leporina	LC		
Harmfuld stor nælde	Urtica dioica var. dioica	NE		
Hassel	Corylus avellana	LC		
Have-Guldnælde	Lamium galeobdolon ssp. argentatum	NA		
Have-hundepersille	Aethusa cynapium var. domestica	NE		
Have-pastinak	Pastinaca sativa subsp. sativa	NA		
Have-Stokrose	Alcea rosea	NA		
Hestebønne	Vicia faba	NA		
Hestekastanie	Aesculus hippocastanum	NA		
Hindbær	Rubus idaeus	LC		
Hjerterbladet Kongelys	Verbascum phlomoides	NA		
Hjerterbladet Slangerod	Aristolochia clematitis	NA		

Dansk navn	Videnskabeligt navn	Rødliste	Habitat-direktivet	Fredet
Hjertespend	Leonurus cardiaca			
Hjortetrøst	Eupatorium cannabinum	LC		
Hjulkrone	Borago officinalis	NA		
Horse-Tidsel	Cirsium vulgare	LC		
Hulkravet Kodriver	Primula veris	LC		
Hulrodet Lærkespore	Corydalis cava	LC		
Humle	Humulus lupulus	LC		
Hvas randfrø	Torilis japonica	LC		
Hvid Anemone	Anemone nemorosa	LC		
Hvid snerre	Galium mollugo	LC		
Hvidgul Snerre	Galium x pomeranicum			
Hvid-Kløver	Trifolium repens	LC		
Hvidplettet Lungeurt	Pulmonaria officinalis	RE		
Hvidtjørnslægten	Crataegus	NE		
Hybrid-storkenæb	Geranium × magnificum	NE		
Hylster-Guldstjerne	Gagea spathacea	LC		
Høj sødgræs	Glyceria maxima	LC		
Høst-anemone	Anemone hupehensis	NA		
Høst-borst	Scorzoneroide autumnalis	LC		
Håret Kortstråle	Galinsoga parviflora	NA		
Håret star	Carex hirta	LC		
Judaspence	Lunaria annua	NA		
Kattehale	Lythrum salicaria	LC		
Kirgisisk prydløg	Allium hollandicum	NE		
Kirtel-Kortstråle	Galinsoga quadriradiata	NA		
Kirtlet dueurt	Epilobium adenocaulon	NA		
Klatrevin	Parthenocissus quinquefolia	NA		
Kløftet Storkenæb	Geranium dissectum	NA		
Knoldet brunrod	Scrophularia nodosa	LC		
Knold-rottehale	Phleum pratense subsp. nodosum	LC		
Knold-star	Carex nigra var. recta	LC		
Knæbøjet rævehale	Alopecurus geniculatus	LC		
Korn-Valmue	Papaver rhoeas	NA		
Korsknap	Glechoma hederacea	LC		
Kors-Vortemælk	Euphorbia lathyris	NA		
Kost-fuglemælk	Ornithogalum umbellatum	NA		
Krat-viol	Viola riviniana	LC		
Krat-Ærenpris	Veronica hederifolia ssp. lucorum	LC		
Kruse-Mynte	Mentha spicata var. crispata	NA		
Kruset skræppe	Rumex crispus	LC		
Kruset Tidsel	Carduus crispus	NA		

Dansk navn	Videnskabeligt navn	Rødliste	Habitat-direktivet	Fredet
Kryb-hvene	Agrostis stolonifera	LC		
Kvan	Angelica archangelica			
Kæmpe-Natlys	Oenothera glazioviana	NA		
Kær-dueurt	Epilobium palustre	LC		
Kær-guldarse	Rorippa palustris	LC		
Kær-padderok	Equisetum palustre	LC		
Kær-Star	Carex acutiformis	LC		
Kær-Tidsel	Cirsium palustre	LC		
Kål-tidsel	Cirsium oleraceum	LC		
Lancet-vejbred	Plantago lanceolata	LC		
Langstillet Lærkespore	Corydalis solida	NA		
Lav Ranunkel	Ranunculus repens	LC		
Liden Andemad	Lemna minor	LC		
Liden klokke	Campanula rotundifolia	LC		
Liden Torskemund	Chaenorhinum minus	NA		
Liden tvetand	Lamium amplexicaule	NA		
Liljekonval	Convallaria majalis	LC		
Lugtløs kamille	Tripleurospermum inodorum	LC		
Lund-padderok	Equisetum pratense	LC		
Lyse-Siv	Juncus effusus	LC		
Læge-Baldrian	Valeriana officinalis	LC		
Læge-Jernurt	Verbena officinalis	NA		
Læge-Jordrøg	Fumaria officinalis	NA		
Løgarse	Alliaria petiolata	LC		
Lådden dueurt	Epilobium hirsutum	LC		
Mangebladet lupin	Lupinus polyphyllus	NA		
Manna-sødgræs	Glyceria fluitans	LC		
Mark-Ærenpris	Veronica arvensis	LC		
Marts-viol	Viola odorata	NA		
Matrem	Tanacetum parthenium	NA		
Merian	Origanum vulgare	LC		
Miliegræs	Milium effusum	LC		
Mirabel	Prunus cerasifera	NA		
Mistelten	Viscum album	LC		
Mose-bunke	Deschampsia cespitosa	LC		
Moskus-katost	Malva moschata	NA		
Muse-vikke	Vicia cracca	LC		
Myosotis arvensis subsp. arvensis	Myosotis arvensis subsp. arvensis	NE		
Mælkebøtte	Taraxacum officinale			
Navr	Acer campestre	LC		
Nælde-klokke	Campanula trachelium	LC		

Dansk navn	Videnskabeligt navn	Rødliste	Habitat-direktivet	Fredet
Pinselilje	Narcissus poëticus	NA		
Prikbladet perikon	Hypericum perforatum	LC		
Purpur-Pil	Salix purpurea	NA		
Påskelilje	Narcissus pseudonarcissus	NA		
Rank surkløver	Oxalis stricta	NA		
Rapunsel-Klokke	Campanula rapunculus	NA		
Rejnfan	Tanacetum vulgare	LC		
Roseslægten	Rosa	NE		
Roset-Springklap	Cardamine hirsuta	LC		
Russisk skilla	Othocallis siberica	NA		
Rød hestehov	Petasites hybridus	NA		
Rød svingel	Festuca rubra	NE		
Rød tvetand	Lamium purpureum	NA		
Rød-El	Alnus glutinosa	LC		
Rød-Kløver	Trifolium pratense	LC		
Rørgæs	Phalaris arundinacea	LC		
Sandmælkebøtte (sektion)	Taraxacum sect. Erythrosperma			
Selje-pil	Salix caprea	LC		
Sildig gyldenris	Solidago gigantea	NA		
Sisymbrium officinale var. leiocarpum	Sisymbrium officinale var. leiocarpum	NE		
Skarntyde	Conium maculatum	NA		
Skive-Kamille	Matricaria matricarioides	NA		
Skov-elm/storbladet elm	Ulmus glabra	LC		
Skov-galtetand	Stachys sylvatica	LC		
Skov-Kogleaks	Scirpus sylvaticus	LC		
Skovmærke	Galium odoratum	LC		
Skov-stilkaks	Brachypodium sylvaticum	LC		
Skvalderkål	Aegopodium podagraria	LC		
Skør-Pil	Salix fragilis	NA		
Slots-ribs	Ribes ×houghtonianum	NE		
Smalbladet vandpest	Elodea nuttallii	NA		
Smalbladet Vikke	Vicia sativa ssp. nigra	LC		
Småbladet lind	Tilia cordata	LC		
Småblomstret Balsamin	Impatiens parviflora	NA		
Småhjerte	Dicentra formosa	NA		
Småkronet gedeskæg	Tragopogon pratensis subsp. minor	NA		
Solbær	Ribes nigrum	LC		
Solsikke	Helianthus annuus	NA		
Sort natskygge (underart)	Solanum nigrum subsp. nigrum	NE		
Spids-løn	Acer platanoides	LC		

Dansk navn	Videnskabeligt navn	Rødliste	Habitat-direktivet	Fredet
Stikkelsbær	Ribes uva-crispa	LC		
Stilk-eg/almindelig eg	Quercus robur	LC		
Stinkende Nyserod	Helleborus foetidus	NA		
Stinkende Storkenæb	Geranium robertianum	LC		
Stinkende storkenæb (varietet)	Geranium robertianum var. robertianum	NE		
Stor andemad	Spirodela polyrhiza	LC		
Stor fladstjerne	Stellaria holostea	LC		
Stor konval	Polygonatum multiflorum	LC		
Stor nælde	Urtica dioica	LC		
Storbladet lind	Tilia platyphyllos	LC		
Storkronet ærenpris	Veronica persica	NA		
Stortoppet hvene	Agrostis gigantea	LC		
Strudsvinge	Matteuccia struthiopteris	LC		
Sump-evighedsblomst	Gnaphalium uliginosum	LC		
Svaleurt	Chelidonium majus	NA		
Svine-mælde	Atriplex patula	NA		
Sydlig lund-fladstjerne	Stellaria nemorum subsp. montana	LC		
Syren	Syringa vulgaris	NA		
Sødgræsslægten	Glyceria	NE		
Sødkærm	Myrrhis odorata	NA		
Sø-kogleaks	Schoenoplectus lacustris	LC		
Tadder-vikke	Vicia tetrasperma	LC		
Tagrør	Phragmites australis	LC		
Tofrøet vikke	Vicia hirsuta	LC		
Tornfrøet Hornblad	Ceratophyllum demersum	LC		
Tornløs hornblad	Ceratophyllum submersum	LC		
Tråd-ærenpris	Veronica filiformis	NA		
Tusindfryd	Bellis perennis	LC		
Tusindstråle	Telekia speciosa	NA		
Tveskægget ærenpris	Veronica chamaedrys	LC		
Udspærret annelgræs	Puccinellia distans	LC		
Vandpest	Elodea canadensis	NA		
Vand-pileurt	Persicaria amphibia	LC		
Vej-engelskgræs	Armeria maritima subsp. elongata	LC		
Vej-pileurt	Polygonum aviculare	LC		
Vellugtende Kamille	Matricaria recutita	NA		
Vibeæg	Fritillaria meleagris	NA		
Vild kørvel	Anthriscus sylvestris	LC		
Vild løg	Allium oleraceum	LC		
Vorterod	Ranunculus ficaria			
Æselfoder	Onopordum acanthium	NA		

Samlet artsliste - mosser

Dansk navn	Videnskabeligt navn	Rødliste	Habitat-direktivet	Fredet
Brod-Smaltand	Leptodontium gemmascens	LC		
Krybende Silkemos	Homalothecium sericeum	LC		
Stor Stammemos	Isothecium alopecuroides	LC		
Bladmoss (Bryopsida-klassen)	Bryopsida	NE		
Almindelig lungemos (underart)	Marchantia polymorpha subsp. ruderalis	NE		

Samlet artsliste - tang og alger

Dansk navn	Videnskabeligt navn	Rødliste	Habitat-direktivet	Fredet
Dusk-vandhår	Cladophora glomerata	NE		

Samlet artsliste - svampe

Dansk navn	Videnskabeligt navn	Rødliste	Habitat-direktivet	Fredet
Ahorn-Rynkeplet	Rhytisma acerinum			
Almindelig Flueskimmel	Entomophthora muscae			
Almindelig Ildporesvamp	Phellinus igniarius	LC		
Almindelig Judasøre	Auricularia auricula-judae	LC		
Almindelig Væggelav	Xanthoria parietina	LC		
Almindelig Æggeblommelav	Candelariella vitellina	LC		
Almindelig Østershat	Pleurotus ostreatus	LC		
Blodrød rørhat	Hortiboletus rubellus	LC		
Blød Muslingesvamp	Crepidotus mollis	LC		
Broget skørhat	Russula cyanoxantha	LC		
Bæklampret	Lampetra planeri	LC	II	
Ege-Meldug	Erysiphe alphitoides			
Ellerust	Melampsorium hiratsukanum			
Entyloma ficariae	Entyloma ficariae			

Dansk navn	Videnskabeligt navn	Rødliste	Habitat-direktivet	Fredet
Erysiphe galeopsidis	Erysiphe galeopsidis			
Falmende skørhat	Russula depallens	LC		
Flad Lakporesvamp	Ganoderma applanatum	LC		
Foranderlig Kulbær	Jackrogersella multiformis	LC		
Fureplet	Lophodermium	NE		
Fyrre-Korkhat	Gloeophyllum sepiarium	LC		
Grov Lakporesvamp	Ganoderma adspersum	EN		
Grøn Ferskvandssvamp	Spongilla lacustris			
Gul bævresvamp	Tremella mesenterica	LC		
Gul Tømmersvamp	Coniophora puteana	LC		
Kegle-vokshat	Hygrocybe conica	LC		
Kliddet fnughat	Tubaria furfuracea	LC		
Klor-bægermorkel	Disciotis venosa	LC		
Kløvblad	Schizophyllum commune	LC		
Krystal-støvbold	Lycoperdon perlatum	LC		
Melampsora epitea	Melampsora epitea	NE		
Melampsora sp.	Melampsora sp.			
Microthyrium macrosporum	Microthyrium macrosporum			
Nikkende huesvamp	Mycena inclinata	LC		
Nældegalle-Tvecellerust	Puccinia urticata			
Oksetunge	Fistulina hepatica	LC		
Oxyporus obducens	Oxyporus obducens	NE		
Podosphaera aphanis	Podosphaera aphanis	NE		
Randbæltet hovporesvamp	Fomitopsis pinicola	LC		
Rank koralsvamp	Ramaria stricta	LC		

Samlet artsliste - pattedyr

Dansk navn	Videnskabeligt navn	Rødliste	Habitat-direktivet	Fredet
Brunflagermus	Nyctalus noctula	LC	IV	Fredet
Dværgflagermus	Pipistrellus pygmaeus	LC	IV	
Dådyr	Dama dama	NA		
Egern	Sciurus vulgaris	LC		
Flagermus	Chiroptera	NE	IV	
Hare	Lepus europaeus	LC		
Ilder	Mustela putorius	NT	V	
Lækat	Mustela erminea	NT		
Mink	Neovison vison	NA		
Muldvarp	Talpa europaea	LC		
Pindsvin	Erinaceus europaeus	LC		
Pipistrelflagermus	Pipistrellus pipistrellus	LC	IV	
Pipistrellus sp.	Pipistrellus sp.			Fredet
Ræv	Vulpes vulpes	NT		
Rødmus	Myodes glareolus	LC		
Rådyr	Capreolus capreolus	LC		
Skovmår	Martes martes	NT	V	
Troldflagermus	Pipistrellus nathusii	LC	IV	

Samlet artsliste - fugle

Dansk navn	Videnskabeligt navn	Rødliste	Habitat-direktivet	Fredet
Agerhøne	Perdix perdix	VU		
Allike	Coloeus monedula	LC		
Almindelig allike	Coloeus monedula subsp. monedula	NE		
Almindelig Hvid Vipstjert	Motacilla alba ssp. alba			
Bjergirisk	Linaria flavirostris	NE		
Bjergvipstjert	Motacilla cinerea	VU		
Blisgås	Anser albifrons	LC		
Blishøne	Fulica atra	VU		
Blå Kærhøg	Circus cyaneus	NA		
Blåmejse	Cyanistes caeruleus	LC		
Bogfinke	Fringilla coelebs	LC		
Bramgås	Branta leucopsis	LC		

Dansk navn	Videnskabeligt navn	Rødliste	Habitat-direktivet	Fredet
Broget fluesnapper	Ficedula hypoleuca	VU		
Brushane	Calidris pugnax	NA		
Bynkefugl	Saxicola rubetra	LC		
Bysvale	Delichon urbicum	LC		
Canadagås	Branta canadensis	NA		
Digesvale	Riparia riparia	NT		
Dobbeltbekkasin	Gallinago gallinago	LC		
Dompap	Pyrrhula pyrrhula	LC		
Duehøg	Accipiter gentilis	VU		
Dværgfalk	Falco columbarius	NE		
Edderfugl	Somateria mollissima	NT		
Engpiber	Anthus pratensis	LC		
Engsnarre	Crex crex	VU		
Fasan	Phasianus colchicus	NA		
Fiskehejre	Ardea cinerea	NA		
Fiskeørn	Pandion haliaetus	NA		
Fjeldvåge	Buteo lagopus	NE		
Fjordterne	Sterna hirundo	DD		
Fuglekonge	Regulus regulus	LC		
Gransanger	Phylloscopus collybita	LC		
Gravand	Tadorna tadorna	VU		
Græshoppesanger	Locustella naevia	LC		
Grønbenet rørhøne	Gallinula chloropus	NA		
Grønirisk	Carduelis chloris	NT		
Grønsiken	Carduelis spinus	NT		
Grå fluesnapper	Muscicapa striata	LC		
Gråand	Anas platyrhynchos	LC		
Grågås	Anser anser	LC		
Gråkrage	Corvus cornix	LC		
Gråspurv	Passer domesticus	LC		
Gul vipstjert	Motacilla flava	LC		
Gulbug	Hippolais icterina	VU		
Gulspurv	Emberiza citrinella	VU		
Gærdesanger	Curruca curruca	LC		
Gærdesmutte	Troglodytes troglodytes	LC		
Gøg	Cuculus canorus	NT		
Halemejse	Aegithalos caudatus	LC		
Havesanger	Sylvia borin	LC		
Havørn	Haliaeetus albicilla	NA		
Hjejle	Pluvialis apricaria	CR		
Huldue	Columba oenas	LC		

Dansk navn	Videnskabeligt navn	Rødliste	Habitat-direktivet	Fredet
Husrødstjert	Phoenicurus ochruros	NT		
Husskade	Pica pica	LC		
Hvepsevåge	Pernis apivorus	NT		
Hvid stork	Ciconia ciconia	NA		
Hvid Vipstjert	Motacilla alba	LC		
Hvidklire	Tringa nebularia	LC		
Hvinand	Bucephala clangula	VU		
Hættemåge	Chroicocephalus ridibundus	EN		
Isfugl	Alcedo atthis	VU		
Jernspurv	Prunella modularis	LC		
Karmindompap	Carpodacus erythrinus	EN		
Kernebider	Coccothraustes coccothraustes	LC		
Knarand	Mareca strepera	LC		
Knopsvane	Cygnus olor	LC		
Kortnæbbet gås	Anser brachyrhynchus	LC		
Korttået træløber	Certhia brachydactyla	LC		
Krikand	Anas crecca	VU		
Kvækerfinke	Fringilla montifringilla	NA		
Kærsanger	Acrocephalus palustris	LC		
Landsvale	Hirundo rustica	LC		
Lille flagspætte	Dryobates minor	EN		
Lille korsnæb	Loxia curvirostra	LC		
Lille lappedykker	Tachybaptus ruficollis	NA		
Lille præstekrave	Charadrius dubius	NA		
Lille skallesluger	Mergellus albellus	LC		
Lysbuget spætmejse	Sitta europaea subsp. europaea	NE		
Lærkefalk	Falco subbuteo	CR		
Løvsanger	Phylloscopus trochilus	VU		
Mellemskarv	Phalacrocorax carbo sinensis			
Misteldrossel	Turdus viscivorus	LC		
Moskusand	Cairina moschata			
Motacilla alba subsp. alba	Motacilla alba subsp. alba	NE		
Mudderklire	Actitis hypoleucos	RE		
Munk	Sylvia atricapilla	LC		
Mursejler	Apus apus	NT		
Musvit	Parus major	LC		
Musvåge	Buteo buteo	LC		
Nattergal	Luscinia luscinia	VU		
Natugle	Strix aluco	LC		
Nilgås	Alopochen aegyptiaca	NA		
Nordlig gråsiken	Acanthis flammea	NE		

Dansk navn	Videnskabeligt navn	Rødliste	Habitat-direktivet	Fredet
Nordlig Halemejse	Aegithalos caudatus caudatus			
Pibeand	Mareca penelope	LC		
Pibesvane	Cygnus columbianus	LC		
Ravn	Corvus corax	LC		
Ringdrossel	Turdus torquatus	NA		
Ringdue	Columba palumbus	LC		
Rød glente	Milvus milvus	VU		
Rødhals/rødkælk	Erithacus rubecula	LC		
Rødrygget tornskade	Lanius collurio	LC		
Rødstjert	Phoenicurus phoenicurus	LC		
Rørdrum	Botaurus stellaris	VU		
Rørhøg	Circus aeruginosus	LC		
Rørsanger	Acrocephalus scirpaceus	NT		
Rørspurv	Emberiza schoeniclus	NT		
Råge	Corvus frugilegus	LC		
Sangdrossel	Turdus philomelos	LC		
Sanglærke	Alauda arvensis	NT		
Sangsvane	Cygnus cygnus	VU		
Sildemåge	Larus fuscus	LC		
Silkehale	Bombycilla garrulus	NE		
Sjagger	Turdus pilaris	LC		
Skarv	Phalacrocorax carbo	NA		
Skovhornugle	Asio otus	LC		
Skovpiber	Anthus trivialis	LC		
Skovsanger	Phylloscopus sibilatrix	LC		
Skovskade	Garrulus glandarius	LC		
Skovsneppe	Scolopax rusticola	LC		
Skovspurv	Passer montanus	LC		
Solsort	Turdus merula	LC		
Sort glente	Milvus migrans	NE		
Sortand	Melanitta nigra	DD		
Sortmejse	Periparus ater	LC		
Sortspætte	Dryocopus martius	VU		
Spidsand	Anas acuta	EN		
Spurvehøg	Accipiter nisus	VU		
Spætmejse	Sitta europaea	LC		
Stenpikker	Oenanthe oenanthe	VU		
Stillits	Carduelis carduelis	LC		
Stor Flagspætte	Dendrocopos major	LC		
Stor korsnæb	Loxia pytyopsittacus	NA		
Stor skallesluger	Mergus merganser	LC		

Dansk navn	Videnskabeligt navn	Rødliste	Habitat-direktivet	Fredet
Stor tornskade	Lanius excubitor	CR		
Stormmåge	Larus canus	LC		
Strandskade	Haematopus ostralegus	LC		
Stær	Sturnus vulgaris	VU		
Sumpmejse	Poecile palustris	LC		
Svaleklire	Tringa ochropus	NA		
Sydlig halemejse	Aegithalos caudatus subsp. europaeus	NE		
Sølvhejre	Ardea alba	NA		
Sølvmåge	Larus argentatus	LC		
Taffeland	Aythya ferina	VU		
Toppet lappedykker	Podiceps cristatus	VU		
Tornirisk	Carduelis cannabina	LC		
Tornsanger	Sylvia communis	LC		
Trane	Grus grus	LC		
Troldand	Aythya fuligula	NT		
Træløber	Certhia familiaris	LC		
Tundrasædgås	Anser serrirostris	LC		
Tyrkerdue	Streptopelia decaocto	NT		
Tårnfalk	Falco tinnunculus	LC		
Vandrefalk	Falco peregrinus	VU		
Vandrikse	Rallus aquaticus	LC		
Vandstær	Cinclus cinclus	CR		
Vendehals	Jynx torquilla	VU		
Vibe	Vanellus vanellus	LC		
Vindrossel	Turdus iliacus	NA		

Samlet artsliste - padder og krybdyr

Dansk navn	Videnskabeligt navn	Rødliste	Habitat-direktivet	Fredet
Snog	Natrix natrix	LC		Fredet
Butsnudet Frø	Rana temporaria	NT	V	Fredet
Grøn Frø	Pelophylax esculentus	LC	V	Fredet
Lille Vandsalamander	Lissotriton vulgaris	LC		Fredet
Skrubtudse	Bufo bufo	LC		Fredet
Stor vandsalamander	Triturus cristatus	LC	II & IV	

Samlet artsliste - snegle

Dansk navn	Videnskabeligt navn	Rødliste	Habitat-direktivet	Fredet
Almindelig Skivesnegl	Planorbis planorbis			
Bithynia leachii	Bithynia leachii	NE		
Cepaea	Cepaea	NE		
Dræbersnegl	Arion cf. vulgaris			
Flodnerit	Theodoxus fluviatilis			
Glat foldsnegl	Cochlodina laminata	NE		
Havesnegl	Cepaea hortensis			
Kratsnegl	Arianta arbustorum			
Lundsnegl	Cepaea nemoralis			
Pletbåndet Solsnegl	Candidula intersecta			
Posthornsnegl	Planorbarius corneus			
Ravsnegl ubest.	Succineidae indet.			
Sort skovsnegl	Arion ater	NE		
Stor mosesnegl	Lymnaea stagnalis	NE		
Sumpvindelsnegl	Vertigo moulinsiana		II	

Samlet artsliste - sadelorme

Dansk navn	Videnskabeligt navn	Rødliste	Habitat-direktivet	Fredet
Hesteigle	Haemopsis sanguisuga			

Samlet artsliste - muslinger

Dansk navn	Videnskabeligt navn	Rødliste	Habitat-direktivet	Fredet
Vandremusling	Dreissena polymorpha			

Samlet artsliste - fisk

Dansk navn	Videnskabeligt navn	Rødliste	Habitat-direktivet	Fredet
Havørred	Salmo trutta trutta			
Skalle	Rutilus rutilus	LC		
Fisk ubest.	Pisces indet.			

Samlet artsliste - leddyr

Dansk navn	Videnskabeligt navn	Rødliste	Habitat-direktivet	Fredet
Aceria marginemvolvens	Aceria marginemvolvens			
Acericerus heydenii	Acericerus heydenii			
Achrysocharoides zwoelferi	Achrysocharoides zwoelferi			
Admiral	Vanessa atalanta	LC		
Agabus bipustulatus	Agabus bipustulatus	LC		
Agabus sturmii	Agabus sturmii			
Agerhumle	Bombus pascuorum	LC		
Agerugle	Agrotis segetum	LC		
Aglaostigma aucupariae	Aglaostigma aucupariae			
Agraylea multipunctata	Agraylea multipunctata	LC		
Ahornfiltgalmide	Aceria pseudoplatani			
Ahornmåler	Nothocasis sertata	LC		
Almindelig Birketæge	Elasmucha grisea	LC		
Almindelig bladmåler	Epirrhoe alternata	LC		
Almindelig Blåfugl	Polyommatus icarus	LC		
Almindelig bugsvømmer	Sigara striata	LC		
Almindelig Bærtæge	Dolycoris baccarum	LC		
Almindelig Dyndflue	Eristalis arbustorum	LC		
Almindelig Gedeams	Vespula vulgaris			
Almindelig Gulldøje	Chrysoperla carnea			
Almindelig Hedelibel	Sympetrum vulgatum	LC		
Almindelig Krabbeedderkop	Xysticus cristatus	LC		
Almindelig Kåltæge	Eurydema oleracea	LC		
Almindelig Løvtæge	Elasmotethus interstinctus	LC		
Almindelig markgræshoppe	Chorthippus brunneus	LC		
Almindelig Marksvirreflue	Eupeodes corollae	LC		
Almindelig Nældeblomstertæge	Plagiognathus arbustorum			
Almindelig Regnklæg	Haematopota pluvialis			
Almindelig rovedderkop	Pisaura mirabilis	LC		
Almindelig Sneppeflue	Rhagio scolopaceus			
Almindelig spyflue	Calliphora vomitoria	NE		
Almindelig Sumpsvirreflue	Helophilus pendulus	LC		
Almindelig Vandnymfe	Enallagma cyathigerum	LC		
Altica sp.	Altica sp.			
Amauromyza labiatarum	Amauromyza labiatarum			
Amauromyza verbasici	Amauromyza verbasici			
Amerikansk fyrretæge	Leptoglossus occidentalis	NE		
Anabolia furcata	Anabolia furcata	LC		
Anabolia nervosa	Anabolia nervosa	LC		

Dansk navn	Videnskabeligt navn	Rødliste	Habitat-direktivet	Fredet
Andemadhalvmøl	Cataclysta lemnata			
Anthocomus equestris	Anthocomus equestris			
Anthomyia procellaris	Anthomyia procellaris			
Aphis fabae cirsiacanthoides	Aphis fabae cirsiacanthoides			
Aphis fabae fabae	Aphis fabae fabae			
Apion assimile	Apion assimile	LC		
Apion frumentarium	Apion frumentarium	LC		
Apion violaceum	Apion violaceum	LC		
Asiatisk Balsaminbladlus	Impatientinum asiaticum			
Askebarkhalvmøl	Euzophera pinguis			
Askeblomstgalmide	Aceria fraxinivora			
Aske-Septemberugle	Atethmia centrargo	LC		
Asters-Urtesvirreflue	Cheilosia vernalis	LC		
Aulagromyza tridentata	Aulagromyza tridentata			
Aurora	Anthocharis cardamines	LC		
Aylax papaveris	Aylax papaveris			
Bedebladlus	Aphis fabae			
Benvedmøl	Ypsolopha mucronella			
Birkefrøtæge	Kleidocerys resedae			
Birkeporcelænsspinder	Pheosia gnoma	LC		
Birkeseglvinge	Drepana falcataria	LC		
Biulv	Philanthus triangulum			
Blodrød Hedelibel	Sympetrum sanguineum	LC		
Blyantsugle	Amphipyra tragopoginis	LC		
Blæregalmide	Eriophyes pyri			
Blå Mosaikguldsmid	Aeshna cyanea	LC		
Blå Oliebille	Meloe violaceus	LC		
Blåbåndet Pragtvandnymfe	Calopteryx splendens	LC		
Blåvinget Pragtsnylteflue	Phasia hemiptera			
Bradycellus	Bradycellus	NE		
Bradycellus sp.	Bradycellus sp.			
Brombærtiggerugle	Diarsia rubi	LC		
Brun Cikoriebladlus	Uroleucon cichorii			
Brun Engugle	Helotropha leucostigma	LC		
Brun Mosaikguldsmid	Aeshna grandis	LC		
Brun nældeugle	Abrostola tripartita	LC		
Brun Seglvinge	Drepana curvatula	LC		
Brunviolet Smutugle	Noctua janthe	LC		
Bryopsis muralis	Bryopsis muralis	NE		
Bugtet Bøgedværgmøl	Stigmella tityrella			
Buskgræshoppe	Pholidoptera griseoptera	LC		

Dansk navn	Videnskabeligt navn	Rødliste	Habitat-direktivet	Fredet
Bælte-Svirreflue	Meliscaeva cinctella	LC		
Bøgegalmug	Mikiola fagi			
Bøgenonne	Calliteara pudibunda	LC		
Bøghjort	Dorcus parallelipipedus	LC		
Båndtegnet Sivløber	Philorhizus sigma	LC		
Caenis	Caenis	NE		
Caenis sp.	Caenis sp.			
Calycomyza artemisiae	Calycomyza artemisiae			
Cantharis obscura	Cantharis obscura	LC		
Cantharis pellucida	Cantharis pellucida	LC		
Cantharis sp.	Cantharis sp.			
Cavariella konoï	Cavariella konoï			
Ceraclea dissimilis	Ceraclea dissimilis	LC		
Charagmus griseus	Charagmus griseus	LC		
Chironomus sp.	Chironomus sp.			
Chokoladebrun Frugtbladvikler	Pandemis heparana			
Chromatomyia horticola	Chromatomyia horticola			
Chrysoteuchia culmella	Chrysoteuchia culmella	NE		
Citronsommerfugl	Gonepteryx rhamni	LC		
Coleophora tanaceti	Coleophora tanaceti			
Cotesia glomerata	Cotesia glomerata	NE		
Cryptophagus acutangulus	Cryptophagus acutangulus			
Cyrnus crenaticornis	Cyrnus crenaticornis	LC		
Dagpåfugleøje	Aglais io	LC		
Dansemug	Chironomidae	NE		
Det Sorte C	Xestia c-nigrum	LC		
Dioryctria	Dioryctria	NE		
Donacia simplex	Donacia simplex	LC		
Drosophila	Drosophila	NE		
Dryomyza anilis	Dryomyza anilis	NE		
Dueurt-Bladmåler	Ecliptopera silaceata	LC		
Dunhammerhalvmøl	Calamotropha paludella			
Dødningehoved-Svirreflue	Myathropa florea	LC		
Ectopsocus petersi	Ectopsocus petersi			
Edderkopper	Araneae	NE		
Efterårs-Mosaikguldsmid	Aeshna mixta	LC		
Egepandeduskmøl	Tischeria ekebladella			
Ellebladbille	Agelastica alni	LC		
Ellefiltgalmide	Acalitus brevitarsus			
Ellepunggalmide	Eriophyes laevis			
Elleraklemøl	Argyresthia goedartella	NE		

Dansk navn	Videnskabeligt navn	Rødliste	Habitat-direktivet	Fredet
Engrandøje	Aphantopus hyperantus	LC		
Enkelt V Blomstertæge	Deraeocoris flavilinea			
Epiphragma ocellare	Epiphragma ocellare			
Eudonia / Scoparia sp.	Eudonia / Scoparia sp.			
Eudonia truncicolella	Eudonia truncicolella	NE		
Euophrys frontalis	Euophrys frontalis	LC		
Eupteryx florida	Eupteryx florida			
Euura proxima	Euura proxima			
Femplettet Mariehøne	Coccinella quinquepunctata			
Feuerborniella obscura	Feuerborniella obscura			
Firbåndet Bladmåler	Xanthorhoe quadrifasciata	LC		
Firebåndet blomsterbuk	Leptura quadrifasciata	LC		
Fjortenplettet Mariehøne	Calvia quatuordecimguttata			
Flad Hjulspinder	Nuctenea umbratica	LC		
Flad møgbille	Aphodius depressus	LC		
Flagermus-vandnymfe	Coenagrion pulchellum	LC		
Flodkrebs	Astacus astacus		V	
Frøgræsugle	Luperina testacea	LC		
Gaffelmejer	Dicranopalpus ramosus			
Galle-Platfodsflue	Agathomyia wankowiczii			
Garver	Prionus coriarius	LC		
Gedeskæggalmug	Contarinia tragopogonis			
Gelis sp.	Gelis sp.			
Glat bænkebider	Oniscus asellus	NE		
Græsråndøje	Maniola jurtina	LC		
Græsspinder	Euthrix potatoria	LC		
Grøn krabbeedderkop	Diaea dorsata	LC		
Grøn Lav-Ugle	Cryphia algae	NA		
Grønåret Kålsommerfugl	Pieris napi	LC		
Grå Brilleugle	Abrostola tripartita	LC		
Gul blødvinge	Cantharis livida	LC		
Gul Båndugle	Noctua fimbriata	LC		
Gulbenet Blomstertæge	Phylus coryli			
Guldhale	Thecla betulae	LC		
Guldhåret Træsvirreflue	Xylota sylvarum	LC		
Gulfodet Dyndflue	Eristalis pertinax	LC		
Gulhornet Sumpfrøtæge	Scolopostethus pictus			
Gulhvid Stregmåler	Cabera exanthemata	LC		
Gulhåret Sneppeflue	Chrysopilus cristatus			
Gulmærket Glansugle	Xestia xanthographa	LC		
Gulplettet Asparagusbille	Crioceris asparagi	LC		

Dansk navn	Videnskabeligt navn	Rødliste	Habitat-direktivet	Fredet
Gulvinget Engsvirreflue	<i>Chrysogaster cemeteriorum</i>	LC		
Gulvinget Flue	<i>Mesembrina meridiana</i>			
Gyrinus substriatus	<i>Gyrinus substriatus</i>	LC		
Halesus radiatus	<i>Halesus radiatus</i>	LC		
Halesus sp.	<i>Halesus sp.</i>			
Halipus immaculatus	<i>Halipus immaculatus</i>	LC		
Halmugle	<i>Mythimna pallens</i>	LC		
Harlekinmariehøne	<i>Harmonia axyridis</i>			
Harpalus	<i>Harpalus</i>	NE		
Hasselknopvikler	<i>Epinotia tenerana</i>	NE		
Hattifnatgalmyg	<i>Rondaniola bursaria</i>			
Have-Dyndflue	<i>Eristalis lineata</i>	LC		
Have-Græsmøl	<i>Chrysoteuchia culmella</i>			
Hedemejer	<i>Paroligolophus agrestis</i>			
Hesperocorixa sahlbergi	<i>Hesperocorixa sahlbergi</i>	LC		
Hestesko-Vandnymfe	<i>Coenagrion puella</i>	LC		
Heterocerus fenestratus	<i>Heterocerus fenestratus</i>	LC		
Heterocerus fuscus	<i>Heterocerus fuscus</i>	LC		
Honningbi	<i>Apis mellifera</i>	NA		
Humlevoksmøl	<i>Aphomia sociella</i>			
Hundegræscikade	<i>Stenocranus minutus</i>			
Hushumle	<i>Bombus hypnorum</i>	LC		
Hvepseedderkop	<i>Argiope bruennichi</i>	LC		
Hvidplettet agersvirreflue	<i>Scaeva pyrastris</i>	LC		
Hvid-Punkt Græsmølle	<i>Mythimna albipuncta</i>	LC		
Hvidrandet Jordmugle	<i>Ochropleura plecta</i>	LC		
Hydropsyche	<i>Hydropsyche</i>	NE		
Hydropsyche angustipennis	<i>Hydropsyche angustipennis</i>	LC		
Hydropsyche siltalai	<i>Hydropsyche siltalai</i>	LC		
Hydropsychidae	<i>Hydropsychidae</i>	NE		
Håret Dværgdøgnflue	<i>Caenis horaria</i>	LC		
Håret Engtæge	<i>Lygus rugulipennis</i>			
Håret hvirvler	<i>Orectochilus villosus</i>	NE		
Håret Markløber	<i>Harpalus rufipes</i>	LC		
Håret Mosaikguldsmed	<i>Brachytron pratense</i>	LC		
Ichneumoninae ubest.	<i>Ichneumoninae indet.</i>			
Ilybius ater	<i>Ilybius ater</i>			
Ilybius fenestratus	<i>Ilybius fenestratus</i>	LC		
Iris	<i>Apatura iris</i>	LC		
Jordbær-bladmåler	<i>Dysstroma truncata</i>	LC		
Kanelbjørn	<i>Phragmatobia fuliginosa</i>	LC		

Dansk navn	Videnskabeligt navn	Rødliste	Habitat-direktivet	Fredet
Kastanieminérmøl	Cameraria ohridella			
Kejserkåbe	Argynnis paphia	LC		
Kløverbladrandbille	Sitona hispidulus	LC		
Kløvervikler	Grapholita compositella			
Knapgalhveps	Neuroterus numismalis			
Koglehalvmøl	Dioryctria abietella			
Kompostovalløber	Amara anthobia	LC		
Kompost-Svirreflue	Syritta pipiens	LC		
Konvalbladhveps	Phymatocera aterrima			
Kornelbladlus	Anoecia corni			
Kornet løber	Carabus granulatus	LC		
Korsedderkop	Araneus diadematus	LC		
Kratbaldakinspinder	Neriere clathrata	LC		
Krumbenet ådselgraver	Nicrophorus vespillo	LC		
Kuglebærerflue sp.	Sphaerophoria sp.			
Kurvsilkebi	Colletes similis	LC		
Kvægflue	Musca autumnalis			
Kybos	Kybos	NE		
Kæmpeprydvinge	Harpella forficella			
Kærvinterløber	Trichocellus placidus	LC		
Kålormesnyltehveps	Cotesia glomerata			
Langbenet bænkebider	Philoscia muscorum	NE		
Lepidocyrtus sp.	Lepidocyrtus sp.			
Leptacinus pusillus	Leptacinus pusillus			
Leptocerus tineiformis	Leptocerus tineiformis	LC		
Lille Havesvirreflue	Syrphus vitripennis	LC		
Lille Hvepsebuk	Clytus arietis	LC		
Lille Ildfugl	Lycaena phlaeas	LC		
Lille kålsommerfugl	Pieris rapae	LC		
Lille Penselspinder	Orgyia antiqua	LC		
Lille Skovhumle	Bombus pratorum	LC		
Lille Solbille	Oedemera lurida	LC		
Lille starugle	Denticucullus pygmina	LC		
Lille Tyv	Mesoligia furuncula	LC		
Lille Å-Ugle	Rivula sericealis	LC		
Limnephilus flavicornis	Limnephilus flavicornis	LC		
Limnephilus lunatus	Limnephilus lunatus	LC		
Limnephilus marmoratus	Limnephilus marmoratus	LC		
Limoniidae	Limoniidae	NE		
Lysesivcikade	Conomelus anceps			
Læderløber	Carabus coriaceus	LC		

Dansk navn	Videnskabeligt navn	Rødliste	Habitat-direktivet	Fredet
Løvgråbuk	Pogonocherus hispidus	LC		
Løvskovslanghornsmøl	Nemophora degeerella	NE		
Macrosteles sp.	Macrosteles sp.			
Macrosteles variatus	Macrosteles variatus			
Majflue sp. (E. danica/vulgata)	Ephemera sp.			
Malthodes sp.	Malthodes sp.			
Malurtdværgmåler	Eupithecia innotata	LC		
Malurt-dværgmåler	Eupithecia absinthiata	LC		
Mark-Dyndflue	Eristalis interrupta	LC		
Mark-Snabelsvirreflue	Rhingia campestris	LC		
Marmorvandkalv	Rhantus suturalis	LC		
Mejeredderkop	Pholcus phalangioides	LC		
Mellemfluen oskar	Tachina fera	NE		
Meromyza sp.	Meromyza sp.			
Messingugle	Diachrysia chrysis	LC		
Mintho rufiventris	Mintho rufiventris	NE		
Mjødurtgalmyg	Dasineura ulmaria			
Monopis weaverella	Monopis weaverella	NE		
Mosebunkeugle	Cerapteryx graminis	LC		
Mosestankelben	Tipula paludosa			
Muldvarpebiller	Heteroceridae	NE		
Mur-Lavugle	Bryopsis muralis			
Museedderkop	Scotophaeus blackwalli	LC		
Mycodiplosis sp.	Mycodiplosis sp.			
Myrenymfetæge	Himacerus mirmicoides			
Mystacides azurea	Mystacides azurea	LC		
Mystacides longicornis	Mystacides longicornis	LC		
Mythimna	Mythimna	NE		
Mørk Dagpragtstjernetæge	Dicyphus errans			
Mørk Jordhumle	Bombus terrestris	LC		
Mørksømmet Smutugle	Noctua interjecta	LC		
Nedyus quadrimaculatus	Nedyus quadrimaculatus	LC		
Nematus septentrionalis	Nematus septentrionalis			
Neuroterus albipes	Neuroterus albipes			
Nittenplettet mariehøne	Anisosticta novemdecimpunctata	NE		
Noterus crassicornis	Noterus crassicornis	LC		
Nyserodminérflue	Phytomyza hellebori			
Nældehalvmøl	Anania hortulata	NE		
Nældens Takvinge	Aglais urticae	LC		
Nældesnudebille	Phyllobius pomaceus	LC		
Nældesommerfugl	Araschnia levana	LC		

Dansk navn	Videnskabeligt navn	Rødliste	Habitat-direktivet	Fredet
Okkergul Bladmåler	Camptogramma bilineata	LC		
Okkergul randøje	Coenonympha pamphilus	LC		
Olibrus bicolor	Olibrus bicolor			
Ophion	Ophion	NE		
Oplodontha viridula	Oplodontha viridula			
Orange Propelhveps	Gelis mangeri			
Orange Vægmejer	Opilio canestrinii			
Oxybelus uniglumis	Oxybelus uniglumis	NE		
Oxyethira flavicornis	Oxyethira flavicornis	LC		
Parethelcus pollinarius	Parethelcus pollinarius	LC		
Parornix devoniella	Parornix devoniella			
Pastinakmøl	Depressaria radiella			
Pegomya sp.	Pegomya sp.			
Perikonbladbille	Chrysolina geminata	LC		
Perlemorshalvmøl	Patania ruralis			
Pherbellia schoenherri	Pherbellia schoenherri			
Philonthus cognatus	Philonthus cognatus			
Philonthus sp.	Philonthus sp.			
Phyllonorycter coryli	Phyllonorycter coryli			
Phyllonorycter froelichiella	Phyllonorycter froelichiella			
Phyllonorycter maestingella	Phyllonorycter maestingella			
Phyllonorycter nicellii	Phyllonorycter nicellii			
Phyllonorycter salicicolella	Phyllonorycter salicicolella			
Phytocoris pini	Phytocoris pini	NE		
Phytoliriomyza melampyga	Phytoliriomyza melampyga			
Phytomyza eupatorii	Phytomyza eupatorii			
Phytomyza minuscula	Phytomyza minuscula			
Phytomyza spinaciae	Phytomyza spinaciae			
Plettet Springvandkalv	Laccophilus hyalinus			
Pnigalio sp.	Pnigalio sp.			
Polycentropus flavomaculatus	Polycentropus flavomaculatus	LC		
Polycentropus irroratus	Polycentropus irroratus	LC		
Poppelporcelænsspinder	Pheosia tremula	LC		
Prikket Lavspinder	Pelosia muscerda	LC		
Præstebille	Rhagonycha fulva	LC		
Psi-Ugle	Acronicta psi	LC		
Pyramideugle	Amphipyra pyramidea	LC		
Pyrausta despicata	Pyrausta despicata			
Quedius	Quedius	NE		
Rapsjordloppe	Psylliodes chrysocephala	LC		
Rejnfanbladlus	Macrosiphoniella tanacetaria			

Dansk navn	Videnskabeligt navn	Rødliste	Habitat-direktivet	Fredet
Rejnfangalmyg	Rhopalomyia tanaceticola			
Rosenbladlus	Macrosiphum rosae			
Rød blomsterbuk	Stictoleptura rubra	LC		
Rød Jordbærvikler	Celypha lacunana			
Rød Kuglevandkalv	Hyphydrus ovatus	LC		
Rød langbensmejer	Leiobunum rotundum	NE		
Rød Skægrovflue	Eutolmus rufibarbis	EN		
Rød Vandnymfe	Pyrrhosoma nymphula	LC		
Rødbenet bredtæge	Pentatoma rufipes	LC		
Rødbenet markløber	Harpalus rubripes	LC		
Rødbenet møgbille	Aphodius rufipes	LC		
Rødbuget møgbille	Aphodius foetens	LC		
Rødhovedet Blomstertæge	Orthonotus ruffrons			
Rødhovedet Kardinalbille	Pyrochroa serraticornis	LC		
Rødpelset Jordbi	Andrena fulva	LC		
Rødt Ordensbånd	Catocala nupta	LC		
Rønnehalvmøl	Acrobasis advenella			
Rønnespindemøl	Yponomeuta padella	NE		
Scotophaeus	Scotophaeus	NE		
Seksliniet Glansugle	Xestia sexstrigata	LC		
Seksplettet Køllesværmer	Zygaena filipendulae	LC		
Sekstenplettet mariehøne	Halyzia sedecimguttata	NE		
Sen damdøgnflue	Procloeon bifidum	LC		
Serropalpus barbatus	Serropalpus barbatus	NT		
Sialis	Sialis	NE		
Simulant Ugle	Rhyacia simulans	LC		
Sisyra nigra	Sisyra nigra	NE		
Sitona	Sitona	NE		
Sivbladloppe	Livia juncorum			
Sivhjulspinder	Larinioides cornutus	LC		
Skakbræt	Propylea quatuordecimpunctata			
Skarlagensvampehøne	Endomychus coccineus	NE		
Skinrende Bladlustæge	Anthocoris nemorum			
Skjoldvårflue	Molanna angustata	LC		
Skorpiontæge	Nepa cinerea	LC		
Skov-løvmåler	Idaea biselata	LC		
Skovrandøje	Pararge aegeria	LC		
Skovskarnbasse	Anoplotrupes stercorosus	LC		
Skovtroldegalmug	Hartigiola annulipes			
Skovådselgraver	Nicrophorus investigator	LC		
Skrædder	Hydrometra stagnorum	LC		

Dansk navn	Videnskabeligt navn	Rødliste	Habitat-direktivet	Fredet
Skræpperodæder	Triodia sylvina			
Skræppetæge	Coreus marginatus	LC		
Skyggehjulspinder	Metellina merianae	LC		
Slank mariehøne	Coccidula rufa	NE		
Smal Sivløber	Paradromius linearis	LC		
Smaltæge	Ischnodemus sabuleti			
Snegleådselbille	Phosphuga atrata	LC		
Snudebiller	Curculionidae	NE		
Snudeugle	Hypena proboscidalis	LC		
Sommerfugle	Lepidoptera	NE		
Sortdusket Bøgedværgmøl	Stigmella hemargyrella			
Sorthovedet bænkebider	Porcellio spinicornis			
Sortstribet græsugle	Mythimna impura	LC		
Sortvinget Engsvirreflue	Chrysogaster solstitialis	LC		
Springende Lindegalmug	Contarinia tiliarum			
Spættet Tornben	Tritomegas bicolor	LC		
Stavtæge	Ranatra linearis	LC		
Stenocranus major	Stenocranus major			
Stenskolopender	Lithobius forficatus			
Stenus flavipes	Stenus flavipes			
Stenus junco	Stenus junco			
Stenus similis	Stenus similis			
Stigmella microtheriella	Stigmella microtheriella			
Stor Blommebladlus	Brachycaudus cardui			
Stor Blødvinge	Cantharis fusca	LC		
Stor blåpil	Orthetrum cancellatum	LC		
Stor Bredpande	Ochlodes sylvanus	LC		
Stor Bugsvømmer	Corixa punctata	LC		
Stor Farvevandnymfe	Ischnura elegans	LC		
Stor Frøtæge	Rhyarochromus pini			
Stor Gede-hams	Vespa crabro			
Stor hasseltæge	Pantilius tunicatus	NE		
Stor hedelibel	Sympetrum striolatum	LC		
Stor Humleflue	Bombylius major			
Stor kejserguldsmid	Anax imperator	LC		
Stor Kålsommerfugl	Pieris brassicae	LC		
Stor Løvtæge	Acanthosoma haemorrhoidale	LC		
Stor majflue	Ephemera danica	LC		
Stor Mjødurtbladlus	Macrosiphum cholodkovskyi			
Stor Smutugle	Noctua pronuba	LC		
Stor Vandkalv	Dytiscus marginalis	LC		

Dansk navn	Videnskabeligt navn	Rødliste	Habitat-direktivet	Fredet
Storplettet Perlemorsommerfugl	Issoria lathonia	LC		
Stort voksmøl	Galleria mellonella	NE		
Streg-Jordugle	Euxoa obelisca	LC		
Stribet Skovsvirreflue	Dasysyrphus albostriatus	LC		
Stribetæge	Graphosoma italicum	LC		
Styltefluer	Dolichopodidae	NE		
Styltemyg ubest.	Limoniidae indet.			
Sump-Torngærshoppe	Tetrix subulata	LC		
Svagtskygget Smutugle	Noctua comes	LC		
Swammerdamia pyrella	Swammerdamia pyrella			
Sydlig blomsterbuk	Rutpela maculata	LC		
Syvplettet Mariehøne	Coccinella septempunctata			
Sø-Majflue	Ephemera vulgata	LC		
Sømprikket Stængelborer	Globia sparganii	LC		
Taggedehams	Dolichovespula saxonica			
Tagrørhalvmøl	Chilo phragmitella			
Tagrørsfladbille	Psammocus bipunctatus	NE		
Tanglopper	Amphipoda	NE		
Textrix denticulata	Textrix denticulata	LC		
Tidselskjoldbille	Cassida rubiginosa	LC		
Tidselsommerfugl	Vanessa cardui	LC		
Tipula sp.	Tipula sp.			
Tofarvet frømol	Plodia interpunctella	NE		
Tofaset Græstæge	Notostira elongata			
Topplettet Bederoetæge	Closterotomus norwegicus			
Topplettet Mariehøne	Adalia bipunctata			
Tornet Græstæge	Stenodema calcarata			
Totandet Strømvandkalv	Nebrioporus depressus			
Tovinget Insekt ubest.	Diptera indet.			
Trekantsækbærer	Dahlica triquetrella	LC		
Treplettet nældetæge	Liocoris tripustulatus	NE		
Tvivlsom Mus	Hoplodrina ambigua	LC		
Tørve-Silkesvirreflue	Sericomyia silentis	LC		
Udelt Messingugle	Diachrysis stenochrysis	LC		
Vandbænkebider	Asellus aquaticus	NE		
Vandnymfe ubest.	Zygoptera indet.			
Vandpesthalvmøl	Parapoynx stratiotata			
Vandrøver	Ilyocoris cimicoides	LC		
Vejrandøje	Lasiommata megera	LC		
Vinkelstreget løvmåler	Idaea aversata	LC		
Violbuk	Callidium violaceum	LC		

Dansk navn	Videnskabeligt navn	Rødliste	Habitat-direktivet	Fredet
Violetrandet løber	Carabus violaceus	LC		
Vådbundsmikrocikade	Eupteryx vittata			
Yponomeuta	Yponomeuta	NE		
Østersgalhveps	Neuroterus anthracinus			
Årevinger	Hymenoptera	NE		
Årevinget Insekt ubest.	Hymenoptera indet.			

